

Володимир ЛИТВИНЕНКО ШЛЯХ ДОСКОНАЛОСТІ

ОДЕСЬКИЙ ХУДОЖНІЙ МУЗЕЙ

**Володимир
ЛИТВИНЕНКО
ШЛЯХ ДОСКОНАЛОСТІ**

АЛЬБОМ

Одеса 2012

Володимир ЛИТВИНЕНКО

ШЛЯХ ДОСКОНАЛОСТІ

Ім'я заслуженого художника України Миколайовича Литвиненка відоме у колах поціновувачів мистецтва насамперед завдяки виставкам і аукціонам в країнах Західної Європи та Північної Америки у пострадянський період нашої історії і викликає асоціації з пейзажною образотворчістю найвищого мистецького ґатунку, водночас – з ім'ям художника пов'язане таке містке поняття, як Одеська школа, в руслі якої він сформувався як творча особистість. Школа, що виникла на межі XIX і XX століть і пов'язана зі здобутками майстрів Товариства південно-російських художників¹, славна іменами багатьох видатних живописців, відома досягненнями у царині жанрового та пейзажного живопису, що у свою чергу могли б скласти мистецьку славу окремій європейській державі та, власне, лишається авторитетною й зараз, на початку XXI століття. Школа, що має давні, притаманні лише їй, художні особливості, зумовлені сталою, європейськи орієнтованою культурною традицією, поліетнічним складом міського населення, розвиненим міським фольклором та своєрідністю природного довкілля і, врешті, наявністю власного навчального закладу – Одеського художнього училища². Школа, як основні параметри творчості – той доробок, той досвід, що передається з рук у руки від покоління й до покоління – без галасливих декларацій і трухлявої риторики, упродовж більш як столітньої історії причорноморської мистецької громади.

Що ж являла собою Одеська школа у пору формування художника – у повоєнні роки? Що зустрів хлопець з невеличкого міста Ромни, що на Сумщині, приїхавши до Одеси вчитися в художньому училищі далекого 1948 року? По війні училище адреси не змінило, незмінними лишалися й існуючі традиції, адже училищні майстерні зберегли відлуння голосів Кириака Костанді та Євгена Буковецького, Тита Дворникова й Герасима Головкова, Степана Колесникова і Олексія Шовкуненка, Петра Нілуса і Павла Волокидіна – колишніх вихованців і викладачів навчального закладу, а згодом експонентів художніх виставок, учасників мистецьких об'єднань та засновників мистецьких напрямків. Тут навчався батько російського футуризму Бурлюк, до речі – учень Костанді. Яскравими зірковими спалахами на одеському небосхилі промайнули Михайло Врубель і Василь Кандинський, мистецькі стежки яких розпочиналися саме у цьому південному місті. В училищі, під час відвідин Одеси, давав майстер-класи морського пейзажу сам Айвазовський. Одеський художній музей зберігає твори цих художників, відлуння їхніх кроків у мистецтві не змогла стишити навіть переможна хода соцреалізму першого повоєнного десятиліття...

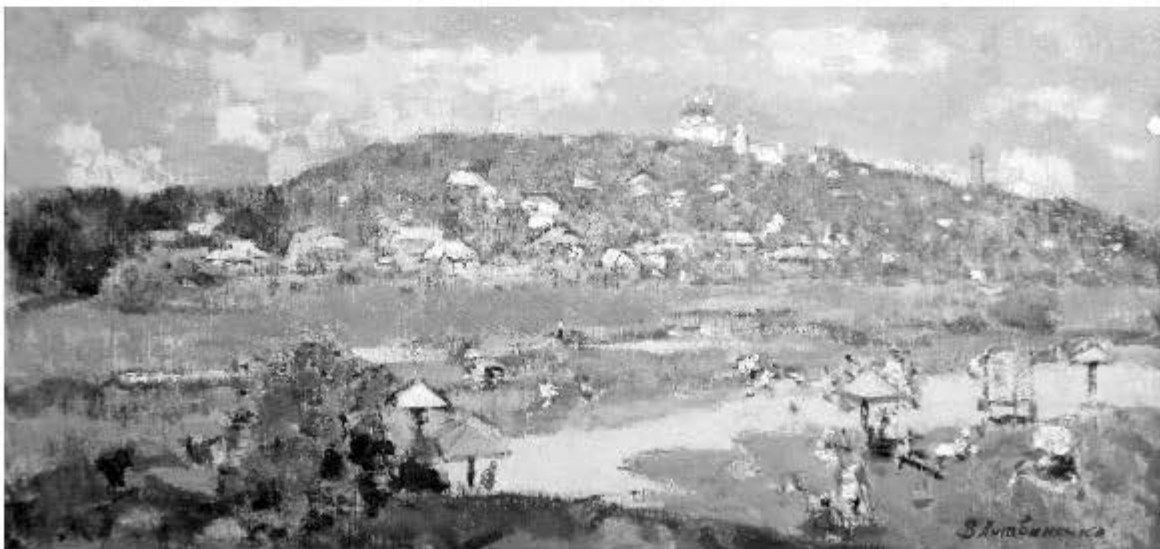
Поверталися до занять викладачі, йшли навчатися студенти перших повоєнних літ – в солдатських та офіцерських шинелях, у матроських бушлатах. На той час в училищі викладали художники дореволюційної та довоєнної формації: Данило Крайнев, Михайло Жук, Теофіл Фраєрман, Леонід Мучник, Микола Павлюк, Микола Шелюто, серед повоєнних студентів були: Олександр Ацманчук, Альбін Гавдзинський, Юрій Єгоров, Микола Стороженко, Костянтин Ломикін... Саме завдяки цьому поколінню студентів згодом, у 60-ті роки минулого сторіччя, відбувся новий, потужний сплеск суспільного визнання одеського живопису.

Вже навіть неповний перелік імен дає уявлення про стан мистецької освіти в одному, окремо взятому, навчальному закладі. Справді, якщо Костанді навчав

Волокидіна, Волокидін навчав Шелюта, Шелюто навчав Ломикіна і це відбувалось у стінах одного закладу за тією ж самою адресою, за тими ж самими методиками протягом півстоліття – це вже нагадує епос чи, може, навіть уривок з Ветхого Завіту. Однокурсниками Володимира Литвиненка були Олександр Фрейдін, Леонід Межерицький, Тетяна Добровольська, а їхніми наставниками – Мартин Кордонський і Володимир Стрельников, а згодом – Микола Павлюк і Григорій Крижевський. На старших курсах училища, після повернення з війська, відбулося знайомство з Миколою Андрійовичем Шелюто, що був на той час викладачем училища, і його дочкою Тамарою – майбутньою дружиною. У перші роки по закінченню навчання саме Шелюто мав найбільший вплив на формування молодого художника.

Одеса ніколи не відзначалася прагненням до консервації регіональних відмінностей, уникання зовнішніх впливів – її майстри у різні часи зазнавали впливу найрізноманітніших мистецьких напрямків, окремих течій, але незмінно високим залишався авторитет засновників школи, залишився він таким і серед нинішніх поколінь одеських художників. В методиках викладання, у навчальних програмах училища орієнтувалося передовсім на Академію мистецтв у Санкт-Петербурзі, з її опертим на дисципліну академічної виучки, наголосом на твердий рисунок й точність тональних відношень у живописі. Це був вирішальний вплив – так склалося з часів Костанді. Адже перші вихованці Одеської рисувальної школи завершували освіту в Петербурзі і, повертаючись в Одесу вже як викладачі училища, готували наступні покоління мистецької молоді, яка в свою чергу, продовживши освіту у Петербурзі, поверталася до Одеси – таким чином забезпечувалася безперервність навчального процесу, спадкоємність поколінь. Достатньо згадати, що у дореволюційний період своєї історії училище, як структурна одиниця, належало до освітньої системи академії, випускники училища зараховувалися до складу студентів без вступних іспитів.

Для багатьох художників, чие формування припадало на 40-і та 50-і роки ХХ століття, набуття професійної вправності, формальна досконалість мистецької праці були не тільки метою і особистим досягненням, але й порятунком у задушливій атмосфері суспільних догм тієї доби. Актуальність збереження місцевої традиції, апелюючі до творчості її класиків мали інший, ніж нині, сенс, проєктувалися на іншу, сучасну мистцям тієї доби суспільну ситуацію. Це виглядало привабливо, це було спокусливо – адже решта формальних ознак

Ромни. Ріка Сула, 1981

Клятва козаків, 1987

традиції: організаційно оформлена творча спільнота, певна спадкоємність мистецьких поколінь, основні параметри навчального процесу, своєрідність природного довкілля та навіть особливості міського побуту - липалися без суттєвих змін порівняно з початком ХХ сторіччя. Саме ці умови сформували школу, дозволили її засновникам та наступному за ними поколінню учнів відбутися як мистцям, створити власну, цілком самостійну версію імпресіонізму. Певна частина безпосередніх спадкоємців традиції у повоєнний час продовжувала шліфно працювати, викладала в училищі й обіймала громадські посади.

У контексті школи достатньо показовим виглядає життєвий шлях її засновника - Костанді, що протягом життя був викладачем навчального закладу, в якому сам свого часу навчався, одночасно з тим - головою мистецького об'єднання, до якого належали переважна частина його вихованців. Насамкінець - директором міської художньої галереї, що зберігала переважну частину творчої спадщини очолюваного ним об'єднання, поєднуючи ключові засади формування традиції і у загальних рисах визначаючи шлях розвитку школи на майбутнє. Отже виросло те, що посіли - для художників повоєнної генерації надбання попередників, формальні здобутки школи ставали змістом власного творчого доробку.

Важливою складовою формування творчих особистостей та адаптації їх в одеському соціумі були об'єднання художників - починаючи з вже згаданого Товариства південно-російських художників, що не декларувало визначеної естетичної програми і жодним чином не нав'язувало напрямку творчого пошуку своїм членам, через різнобарв'я мистецьких об'єднань 20-30-х років минулого століття і завершуючи створенням напередодні Другої Світової війни одеського осередку Співки радянських художників і відповідною матеріальною базою - Художнім фондом. Такою була тогочасна реальність, іншої змоги для молоді відбутися професійно на той час не було - десятки років праці у Художньо-виробничому комбінаті для мистців покоління Литвиненка були школою післядипломної освіти, рупієм вдосконалення майстерності і починалися з декоративних робіт та копій. Вже сама змога спільно працювати над замовленнями для кмишніх випускників училища була доброю школою - так

Альбін Гавдзинський з теплом згадує тогочасну спільну працю із Володимиром Литвиненком, називає його «найближчим і найталановитішим художником»⁴. Спільна праця і спільні виїзди на етюди, а згодом і особиста дружба єднали художника з іншим випускником училища - Костянтином Ломикіним.

Не менш важливим чинником впливу на формування традиції була і є своєрідність природного довкілля південного міста, фесерія зустрічі Степу і Моря: глина, вапняк, пісок - з одного боку, солоня хвиля й морево насиченого вологою повітря - з іншого. А на додачу - безмежний обрій, спекотне полуденне сонце і срібляста паморозь степових полинів. Безкінечна горизонталь степового й морського краєвиду, що потребує вертикалі - хоча б оденської тополі, самотнього вітрила чи монументальної постаті кам'яної скіфської баби. Своєрідність природних умов приморського міста формує відчуття простору - сприйняття кольору - розуміння форми, накладає на творчість художника певний відбиток, відчутно відмінний, порівняно з тим, що привносить у мистецьку працю континентальне місто. Це, у свою чергу, дозволяє вирізнити роботи одеситів на широких оглядах українського мистецтва, а ще - впевнено впізнавати одеським мистцем одне одного, навіть не будучи особисто знайомими і не зважаючи на належність до різних поколінь - за творами, за участю у виставках, безпомилково, як німець впізнає німця, а румун - румуна.

Обличчя школи від початку визначали живописці, майстри нюансів світлоносного колориту - майстри передачі настроєвих тонкощів. Взірцем для мистецької молоді був «пейзаж», що створюється експозицією Одеського художнього музею, яка достатньо цілісно представляє творчість майстрів місцевої традиції, переважно пейзажну за жанровим визначенням. Звичайно, дається взнаки й неповторність візуального образу Одеси, своєрідність архітектурного середовища, співмірність міської забудови і людини - місто, як і переважна частина міст півдня України, будувалося у добу класицизму. Троно мистців зав'язалося й досягло саме тут - недарма ж у свій час Рєпін писав про одеських майстрів пензля як про «талановитих колористів з тонким відчуттям форми». Справедливості заради слід додати, що далеко не на всіх позначається вплив природного середовища Причорномор'я, навіть зважаючи на можливість щоденно бачити море і місцеві пам'ятки архітектури - але ж мова не про них.

Прикметно, що перша участь Володимира Литвиненка у Всесоюзній художній виставці, перша заявка про себе, як творчу особистість, відбулася в жанрі міського пейзажу, та не зважаючи на те, мистцеві за виробничим обов'язком довелося виконувати замовлення зовсім іншої спрямованості: парадні портрети

І Всеукраїнський з'їзд Рад, 1931

вождів, а згодом великоформатні багатофігурні композиції на історико - революційну тематику – численні з'їзди перших років радянської влади, постійно-діючі мітинги робітників і виступи вождів у обідню перерву на численні замовлення тих таки робітників. Чимало мовилося про майстрів радянської доби, реалізмopodobність живопису та міфологічність змісту їхніх творів, міфотворчість радянських керівників та міфоманство робітничо-селянського загалу, засоби втілення міфів у масову свідомість – одні міфи з часом вийшли з моди, інші заступили на «бойове чергування», втім свідомість змінюється поволі, якщо змінюється взагалі. Попри те лишаються речі, які важко відкинути, як наприклад: високий рівень фахової підготовки художників тієї доби, до того ж підтверджений цінами на аукціонах вже нашого часу, але передовсім - це праця, важка і багаторічна.

Як відбувався вишкіл молодого художника? Праця над замовленнями дозволила недавньому випускникові училища оволодіти арсеналом підходів і засобів побудови класичної картинної композиції, в процесі роботи вільно оперувати такими її складовими, як точка зору й горизонт, плани, куліси, зрізи, пластика й світлотінь, виразність загальної композиції й композиції фрагменту – найкраще засвоюється те, що пройшло через власні руки. Праця над картиною вимагала майстерного володіння рисунком, викликала необхідність у використанні ракурсів, прийомів декоративного письма плафонів і, відповідно, задля виконання підготовчих рисунків та картонів власноручного виготовлення пристроїв: дзеркал із рухливим кутом нахилу, шаблонів, наборів різномасштабних циркулів з фіксованими пропорціями плеча, стегна, голови і, звичайно, вивчення історичного реквізиту – одягу, зброї, обладнання, архітектури, вивчення з олівцем у руці. Так склався індивідуальний стиль майстра – у складному синтезі впливів вітчизняного академізму, французького класичного імпресіонізму і постімпресіонізму, зокрема сезанізму, надбав радянської класики середини ХХ століття. Та, насамперед, впливів місцевої традиції камерного пейзажу і багаторічної практики плінерного письма. Оригінальний, власний стиль - що у свою чергу дозволило мистцеві створити цілком нову версію сучасного одеського живопису, надати нову якість, новий смак традиційному одеському бренду - пейзажу. Оригінальний – у тому сенсі, якого цьому слову надавав Шатобріан – не такий, що нікого не наслідує, а такий, що його ніхто не наважується наслідувати.

Своєрідність шляху Володимира Литвиненка в поверненні від замовних

багатофігурних композицій до пейзажу зі збереженим багажем підходів і формальних прийомів, властивих праці над тематичною картиною класичного зразка. Рано чи пізно у творчості кожного справжнього художника настає час, коли впливи й запозичення відступають на другий план, на першому все виразніше проступає *особистий* досвід, особисте розуміння завдань мистецтва і особисте відчуття художньої правди. Врешті художник лишається сам на сам з природою, величною і досконалою, незрівнянно вищою за скороминушу моду, впливи, мотлох естетських уподобань. Пейзажна творчість мистця у часі зазнала відповідної еволюції - від етюдів до картини, від предметної переконливості учнівських штудій і намагань досягнути культурний пласт, залишений попередниками, через аналітику, жорсткий відбір і підкреслену декоративність наступного періоду - до широких узагальнень і умовностей, настроєвих і колористичних тонкощів зрілого періоду, що незрідка нагадують узагальнення (впритул до абстракції) у творчості пізнього Клода Моне. А ще, не зважаючи на всі впливи і еволюції, художникові вдалося пронести крізь усе життя щирий захват перед щедрою красою української природи і відчувати його щораз, як уперше.

«Сріблясте золото й золотаве срібло» одеського міського середовища, за визначенням мистця, є темою його творчих пошуків. Піднесене сприйняття природного довкілля, мерехтіння спекотного повітря, розріджена сутінь зимових ранків й плетиво голого гілля пульсують у колористичній поліфонії останніх творів Володимира Литвиненка. За словами художника, живопис є безкінечним шляхом *вдосконалення*, вдосконалення майстерності, вдосконалення особистого сприйняття і розуміння навколишнього світу, та й, врешті, особистості. Так, сприйняття світу зримого, бажаного, що міниться золотавими і сріблястими переливами, що був відкритий вже безліч разів, але все ще чекає на прийдешніх мистців, які будуть відкривати щораз знову - його, той самий світ, який не перейти. Тож не дивно, що праця над вдосконаленням художніх образів, настроєвими, пластичними, колористичними нюансами триває десятиліттями і цей шлях вимагає бездоганної живописної майстерності, володіння якою приходить внаслідок інтуїтивних поривань і тривалих зусиль. У колі пейзажних мотивів Литвиненка існують географічно сталі центри тяжіння, до яких він повертається протягом усього життя, які у часовому просторі перегукуються з певними періодами біографії художника.

Широко розлилася Сула у Ромнах на Сумщині, на високому березі ріки дзвіниця й бароковий собор, Покровська церква, збудована коштом останнього кошового Запорозької Січі Петра Калнишевського⁵. Поруч базарна площа, вулиці, що збігають униз до ріки, вздовж вулиць намистом низенькі хати до самої води, міст, череда корів на березі, – чим не епічний краєвид? За сучасним краєвидом легко вгадується образ міста, яким воно виглядало сто, двісті, триста років тому... А далі Засулля, вулиця Полтавська, 50 - материнська хата і квіти біля неї - місця, де промайнуло довоєнне і воєнне дитинство майбутнього художника, батько якого загинув у перші місяці лихоліття. Є в Ромнах і дивом вцілілий пам'ятник Григорію Сковороді роботи Івана Кавалерідзе, а ще згадайте у Тараса Шевченка: «Сулу в Ромнах загатили тільки полковниками...» Місто, яке нещодавно відзначило 1100 років від часу заснування. Місто першого мистецького досвіду, місце, звідки розпочався творчий шлях Литвиненка. Перші копії, перші самостійні твори - осмислення дитячих вражень, мотиви, що згодом знайшли своє втілення у численних натурних етюдах та циклі краєвидів батьківщини художника. Саме там, на подвір'ї біля хати склався жанр «борщового» етюдів - «борщового» за авторським визначенням. Невеличкого за розмірами блищ-етюду, написаного на подвір'ї за 20-30 хвилин до обіду - у час,

коли доварюється мамин борщ, з відчуттям запаху борща і обмеженості в часі.

Одеська історія не має власної тисячолітньої перспективи, торгово-портове місто виникло лише дві сотні років тому на місці завойованого в турків Хаджибею. Від часу заснування міста його історію успішно підмінює одеський міф – вже починаючи з назви, запозиченої міфотворцями часів Катерини II від назви давньогрецької колонії. Логіка побудови міфу передбачає довільне користування фактичним матеріалом, реальні факти використовуються доволі вибірково, але цілеспрямовано – на підтвердження вже готової сюжетної схеми. Приміром, чого варте визначення міста - «Південна Пальміра»? Незважаючи на те, що антична Пальміра знаходилася на добру тисячу верст південніше сучасної Одеси і вочевидь орієнтуючись виключно на Петербург, розташований на добру тисячу верст північніше причорноморського міста - так звану «Північну Пальміру» сучасні міфотворці невтомно, із завзяттям містечкових маклерів і настирливістю фонтанських піндосів⁶ запевняють: Одеса – Південна Пальміра. Без лапок! Слава супроводжує місто вже від перших десятиліть XIX століття - варто згадати батечка Горіо, героя бальзаківського роману: «А я таки поїду до Одеси, там пшениця втричі дешевша ніж у нас!»

Образ міста понад морем *відтворений* у численних працях місцевих майстрів, проте можна стверджувати й інше – сучасний образ Одеси в свідомості широкого загалу значною мірою *створений* одеськими художниками і літераторами минулого століття, ареал образу *легендарно* широкий.

Вектор творчих зусиль Одеси спрямований в бік Європи, в бік новітніх мистецьких пошуків – пригадайте хоча б Салони Іздебського⁷. Не викликає сумнівів і те, що будь-яка традиція не може існувати лише за власний рахунок – потрібні сторонні ін'єкції. Міфологія міста створювалася і продовжує нарощуватися на наших очах – у свою чергу творчість художників спирається на міфологію міста - осередку напрочуд обдарованих, до того ж не позбавлених почуття гумору людей - музикантів, художників і поетів, які вправно володіють мовою персонажів Ісака Бабеля. Міста дотепних людей, що дарують світу Гуморину, яку прагнуть порівнювати за розмахом і популярністю з венеціанськими чи навіть латиноамериканськими карнавалами. Традиція має продовження - давня мистецька слава набуває якості культурної особливості сьогодення...

Колодязний провулок, 2 – пам'ятка архітектури XIX століття, колишній готель «Франція», нині житловий будинок на розі вулиці Дерибасівської й Колодязного провулку, в підвалі - пивний бар «Гамбринус». Тут, на другому поверсі, жила велика мистецька родина Миколи Андрійовича Шелюта - вікна на північ, сприятливе для праці живописця розсіяне освітлення, вид на Дерибасівську і початок Садової, на Міський сад. З цих вікон наприкінці 50-х - на початку 60-х років минулого століття Володимиром Литвиненком створено серію міських пейзажів - згодом Дерибасівська вулиця для одеського мистця стала візитівкою, цей пейзажний мотив став образом - тим, чим у свій час для Клода Моне - Руанський собор. До міських мотивів художник повертається протягом півсторіччя: знаменитий Одеський оперний театр, Пантелеймонівське подвір'я, Ланжерон і схили парку імені Шевченка, Потьомкінські сходи й портів споруди, Соборна площа й аптека Гаєвського, затишні вулиці й провулки центральної частини міста, паркові алеї Лермонтовського санаторію – перелік, звичайно, неповний. Але, якщо одеські метри початку XX сторіччя в своїй творчості надавали перевагу дачним околицям міста, інтимним мотивам і камерним форматам, певній уповільненості дії, статичності, і це було невід'ємною складовою твору, формальною ознакою школи, - у Володимира Литвиненка інше: твори насичені архітектурними мотивами історичного центру міста, наповнені

динамікою: рухом міського транспорту, швидкоплинними змінами світла й тіні, рухливістю людського натовпу, прискореним темпом життя великого міста. Всім тим, що надає Одесі вигляд європейського міста. Тим, що різнить Одесу і Рומни, а часом і ріднить - творчістю художника.

Село Тимкове на півдні Поділля, схили горбів і долини, ставки, мальтійські хрести старовинного козацького пантаря, сільрада, млин, ґрунтові дороги, вапняк, глина і крейда, стара хата під горою, город, сад і виноград – ось вони, овиди Кодимщини. Останні два десятиліття років із цією місцевістю, що межує з Молдовою, пов'язаний новий цикл пейзажних творів Володимира Литвиненка. Це його родинний Барбізон. Тут з'явилися й нові мотиви у його пейзажній творчості – селяни копають город, пиляють дрова, пораються біля хати, вантажать мішок борошна у віз, біля млину – чоловічий гурт, пасуться – гуси і коні. Все те, чого немає в місті, чого не вистачає одеському живопису - що *забулено* сучасними мистцями. Дії й постаті підпорядковуються пейзажу і розчиняються в ньому так само, як і краєвид підпорядковується неспішному плину сільського життя, ґрунтовності й вираженості дій зображених селян.

Поряд із працею у сталих полях тяжіння відбувалися й епізодичні подорожі, внаслідок яких з'явилися цикли ландшафтів Гурзуфа, Седнева (переважно зимові), Венеції, Парижа, Афін.

Існує й ціла низка сюжетів – улюблених пластичних мотивів, що супроводжують десятиліття творчості: гуси на березі, коні в загоні, череда в степу, пікнік у лісі, сільський футбол, квіти на городі, стрічки доріг і паркові алеї, ретроспективні сцени міського життя. Мотиви, що використовуються, як основа композицій, чи як фрагменти, котрі підпорядковуються загальній композиції пейзажного твору. До того ж творчість художника не обмежується і не вичерпується пейзажем. У практиці тривалістю в півстоліття майстер звертався до тематичної картини і жанрових сцен, портрету й натюрморту, і робив це на традиційно високому для Одеси професійному рівні.

Окремо слід відмітити графічну спадщину: рисунки студентських років – оголена натура і портретні замальовки, начерки часів служби у війську, згодом підготовчі рисунки до картин на історичну тематику – руки, постаті, голови у складних ракурсах, зброя, періодично – пейзажі, портрети (але жодного автопортрету) та жанрові сцени. Рисунки, зроблені протягом усього життя, зроблені на одному диханні й природні як дихання, переважно одноосібні, та, не зважаючи на це – такі, що мають неабияку мистецьку якість. Цей досвід став у нагоді пізніше – у праці над картинами пейзажного жанру, що поєднують у собі елементи жанрових сцен і натюрмортів, портретних зображень.

Мистецьке життя й мистецьку географію Одеси другої половини ХХ століття важко уявити без будинку на розі вулиць Великої Арнаутської і Белінського –

Пейзажі Гурзуфа, 1976

п'ятиповерхового житлового будинку з творчими майстернями Спілки художників на першому й останньому поверхах. Тут жили і працювали майстри, яких залишило в Одесі сито-плетиво обставин місцевої мистецької традиції, творчість яких визначала обличчя одеської школи тої пори: Володимир Синицький, Микола і Олександр Шелюти, Петро Злочевський, Григорій Крижевський, Михайло і Святослав Божі, Олександр Адманчук, В'ячеслав Токарев, Михайло Тодоров, Георгій Бельцов, Альбін Гадзинський, Костянтин Ломикін, Георгій Павлюк, Еммануїл Камінський...

Нині родинну традицію продовжили повоління дітей і онуків. Тут – майстерня Володимира Литвиненка впродовж трьох останніх десятиліть, з цим місцем пов'язаний зрілий період його творчості. Саме тут художник працював над замовними картинами, робив начерки портретів, підготовчі шкіци, доопрацьовував етюдний матеріал. Тут, у майстернях, за неформальних обставин відбувалися товариські зустрічі та обмін думками з приводу творів, на яких ще не висохла фарба, а коли художникам бракувало слів – на допомогу приходили поети, адже спілчанський будинок письменників навпроти через вулицю. Тут вирішувалися найрізноманітніші питання – відбувалися обговорення виставок й дні народження, поминки й весілля... Але, передовсім, творча праця – адже у цих майстернях народжувалися першокласні твори живопису й графіки, що згодом набували визнання, ставали широко відомими, а нині сприймаються класичними і живуть своїм, незалежним від волі автора, життям.

Практика звертання до різних жанрів, як і поєднання кількох жанрів у межах одного твору є традиційною ознакою творчості одеситів. Традиційною ознакою є також пейзажна домінанта, до того ж у творчості доволі різних за стилістичними орієнтаціями мистців. Недарма одеський живопис й досі сприймається, як переважно пейзажний – цей жанр як суспільне замовлення – на часі, а пейзаж високого гідунку й погонів! Так було і так буде, доки буде жити хоч один виходець з Одеси, доки буде жива пам'ять про місто.

Цілком закономірно, що саме у пейзажних творах зрілого періоду художникові судилося вийти на інший, вищий рівень – досягти переконливості класичного зразка. Що ж вирізняє пейзажі Литвиненка поміж творів інших майстрів школи, імпресіоністична лінія розвитку якої була і лишається визначальною, починаючи з кінця XIX сторіччя? Що ж дозволяє назвати його ім'я серед імен одеських художників першого ряду? Так, насамперед мистецька якість творчого доробку, колористичні тонкощі живопису – золотий й срібний одеського повітря. Так,

Жінка, що затулила
обличчя рукою, 1980

Ірина Харитонова, 1981

Начерк жіночого
портрета, 1979

Виступ Леніна перед робітниками, 1983

гуманістична спрямованість творчості, як за змістом, так і за адресою. Так, загальною органічне співпадання з основними параметрами школи, родинний зв'язок із одеською традицією – навіть новації, особливості технічних прийомів, особистісні інтонації мистця сьогодні сприймаються невід'ємною складовою творчої спадщини школи. А ще, за особистою стриманістю, небагатослівністю – цимкий ліризм, романтична піднесеність і відданість мистецтву... Здавалося б затерті слова, ще б пак сьогодні, у час нестримних потоків комерційного словоблуддя, загального несмаку і знецінення поваги суспільства до мистецької праці? Та за цими словами стоїть сповнене наснаженої праці життя Володимира Миколайовича Литвиненка, справжнє мистецьке життя. І сотні творів живопису!

Автор цих рядків не раз мав можливість спостерігати як працює майстер над пейзажним твором, починаючи з підготовки полотна. Полотно грубого зерна, фабричної ґрунтовки натягується на підрамник зворотного, неґрунтованого стороною і покривається кілька разів рідким, майже прозорим розчином емульсії або акрилових білил – так зберігається фактура зерна, колір полотна просвічується крізь тонкий шар ґрунту, інколи використовується кольорова, переважно рожева імприматура. Олія? – Та й в тубах достатньо олії, до того ж ґрунт добре «стягне» – шари олійної фарби, ґрунту і основи міцно зв'язані між собою, поверхня матова. Праця ведеться у кілька сеансів, щораз верхній шар протирається розчинником, прописується відразу вся площина, письмо корпусне, заміся у дві – три фарби, використовується й фуза, в процесі роботи змінюється все – співвідношення основних мас, конфігурація кольорових плям, з'являються і зникають дерева, вікна й тролейбуси, люди і квіти, власне, незмінними лишаються лише загальний тон і точка зору. Майстерний рисунок дозволяє вправно komponувати десятки постатей людського товпища в невимушеному і водночас насиченому динамікою русі, до того ж органічно поєднувати, вільно

римувати мерехтіння натовпу із скупченням листя і пульсуючим мереживом гілок, із поворотом трамвайних рейок і ракурсами карнизів та балконів міських будинків. Імпровізація – щоразу. Щосеансу упорядкування окремих вузлів композиції, опрацювання окремих блоків, узагальнення окремих деталей. До речі, на кожному сеансі можна було і зупинитися, і залишився б цілком самостійний твір, – але ж немає спину у прагненні досконалості. Випрацьовується, аранжується, оркеструється композиція твору – як основний напрямок, як сенс праці над твором, як матеріалізація узагальненої ідеї пейзажу. Створюється синтезований образ.

Питаюся в майстра – «Що ж то воно є – пейзаж?» Чую у відповідь: «Те, що у свій час вдалося зробити Саврасову, Левітану, Шишкіну, вдалося з натурального мотиву зробити картину, до того ж, твори цих художників дописав час. Картин пейзажного жанру й взагалі не так багато, та й нині картина трапляється нечасто – так, є куточки природи, часом живопис більш – менш вдалий, але картини бракує...» Важко не погодитися з тим, що час змінює наше сприйняття мистецьких творів, «дописує» їх, але й твори «дописують» час, зберігають свідчення інтенсивного творчого пошуку художників нашого, такого прекрасного і дуже непростого часу, яскраві свідчення причетності до культурної традиції, свідчення спадкоємності мистецьких поколінь. І випадковостей тут немає, як казав поет⁶: «Пейзаж не бывает случайным...»

Володимир КАБАЧЕНКО
січень 2011 року

Натюрморт з яблуками

¹Товариство південно-російських художників, ТПРХ (Товарищество южно-русских художников, ТЮРХ) засноване в Одесі об'єднання мистців, 1890 – 1919 рр.

²Одеська рисувальна школа заснована у 1865 р., статусу художнього училища навчальний заклад набув у 1899 р.

³Серед одеських мистецьких об'єднань, що орієнтувалися на спадщину майстрів ТПРХ, найбільш послідовним було Товариство ім. К.К. Костянти (1922-1929 рр.)

⁴Інтерв'ю автора з А. С. Гвадзинським «За вікном білі хмари у синьому небі», березень 2010 р.

⁵Покровська церква в Ромнях (1764 р.) збудована коштом Петра Калнишевського, не збереглася, згоріла під час війни (1942 р.)

⁶Слово «піндос» походить від назви грецької провінції Пінда, означає брутальну, неотесану людину, провінціала. Так називали місцевих (одеських) напіврибалок-напівгендлярів. Фонтан – назва місцевості на одеському узбережжі

⁷Виставки сучасного західноєвропейського та вітчизняного мистецтва новітніх спрямувань, організовані В. А. Іздобським (1882 -1963рр.) в Одесі напередодні Першої Світової війни (починаючи з 1910 р.)

⁸Олександр Кушнер

Зимовий пейзаж (Тимкове)

Підготовчі рисунки

Микола Шелого

Людмила Харитонова

Олександр Шелого

Тамара Литвиненко

Батьківщина художника

Навесні в Ромнах, 1980

Вулиця в Ромнах, 1973

Біля хати, 1973

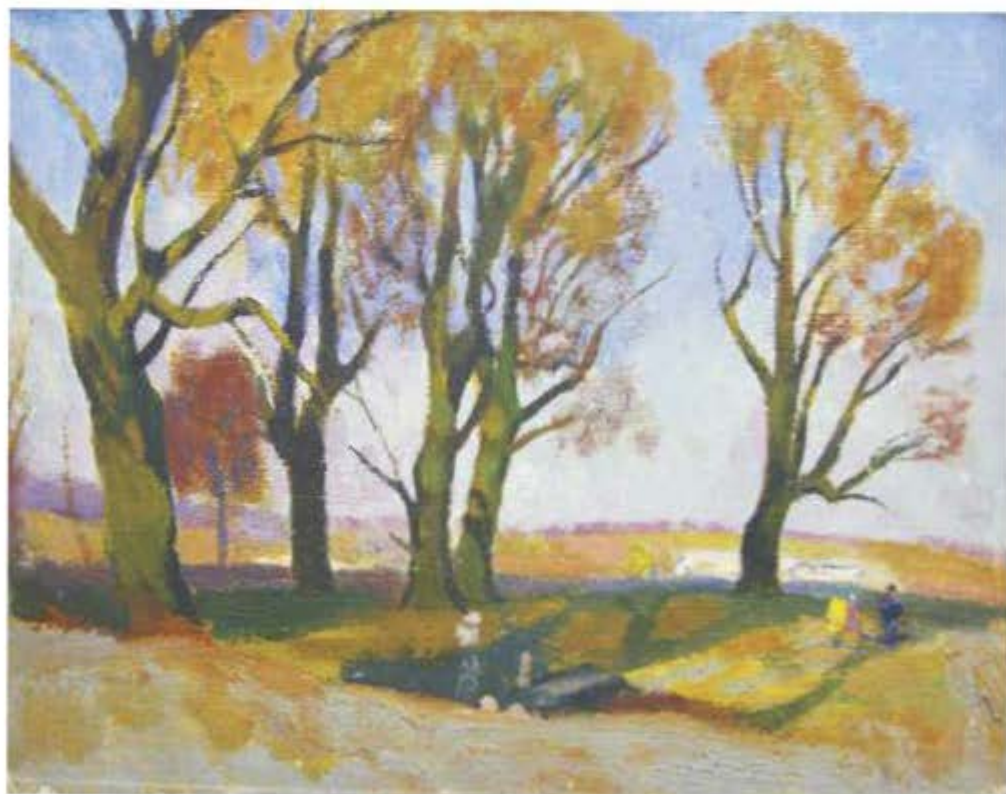
Роман Еткін, 1975

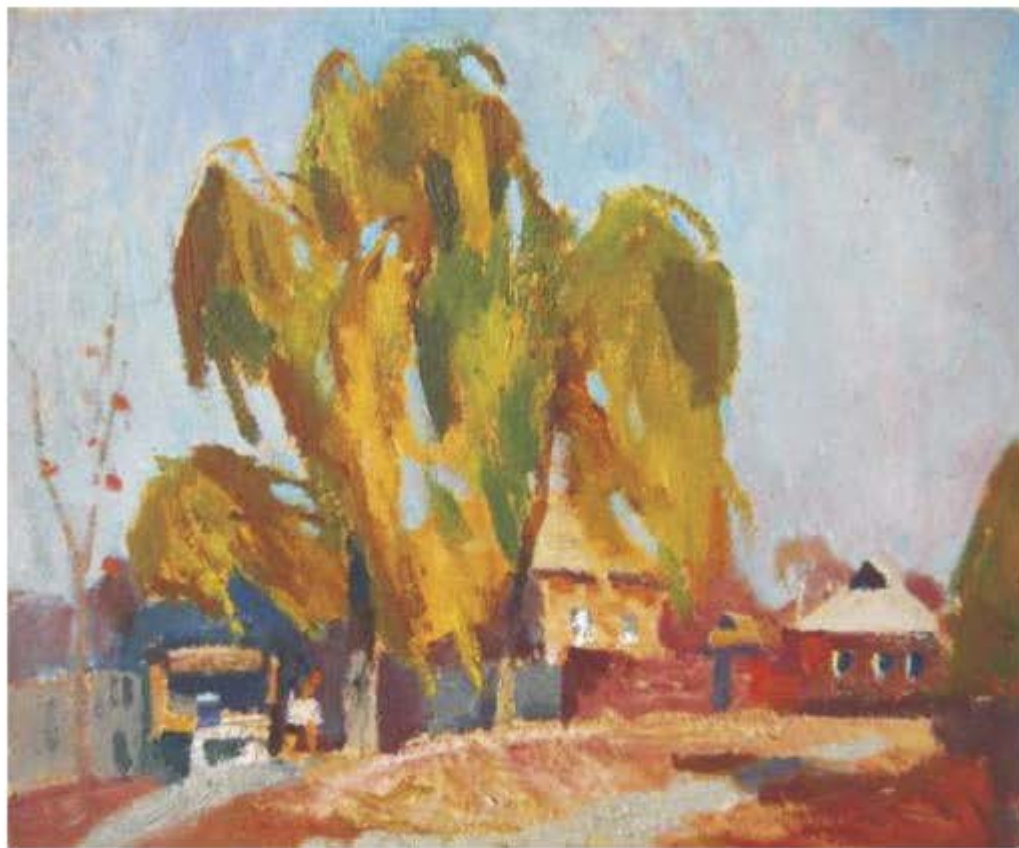
Білена хата, 1974

Бабусин двір, 1979

Вечір, 1973

Криниця під вербою, 1975

Вечір, 1974

Зелена луга, 1976

Осінній день, 1977

На Сумщині, 1973

Зелена веранда, 1979

Дві хатки, 1975

Зимова вулиця, 1976

Дерево у дворі, 1975

Дерево над верандою, 1970

Осінній пейзаж, 1979

Дзвіниця, 1975

Навесні, 1970

СЛОВО ПРО ХУДОЖНИКА

Импрессионизм художника-одессита В. Литвиненко – не эпигонский, его солнце не заемное – одесское. Желая сделать комплимент художнику, его коллеги на вернисаже называли его «последним представителем южно-русской школы» (да неужто и напрямую – «последний»?!). Рискую задеть чувство местного патриотизма, я определила бы радикальнее: творчество Литвиненко преемственно от французского импрессионизма, что называется, из первых рук, минуя какие бы то ни было опосредованные местные традиции. Тут попросту счастливый случай «совпадения по крови».

Тина АРСЕНЬЕВА

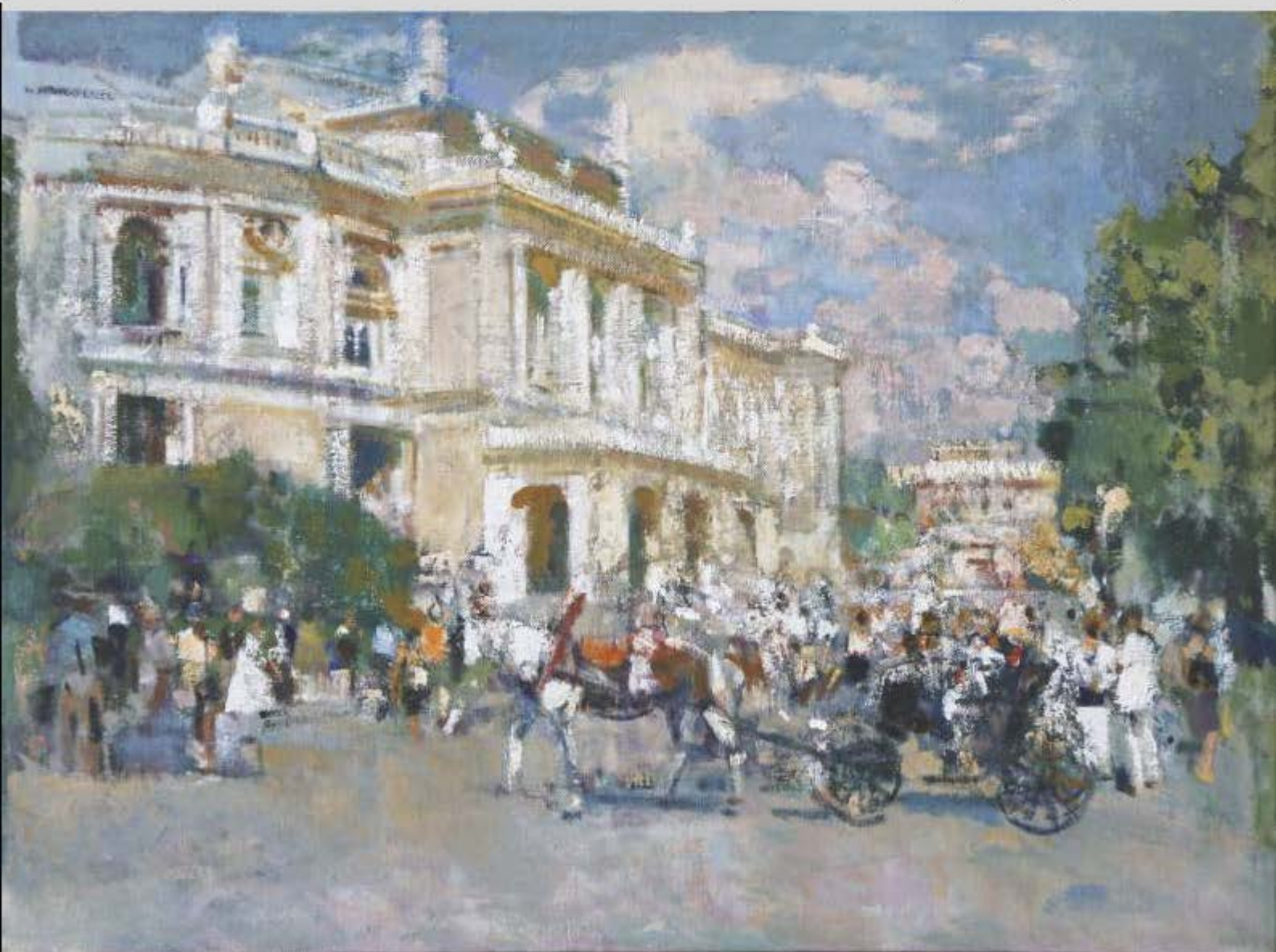
Излюбленным сюжетом Литвиненко является также мотив аллеи. Художник пишет уходящую вдаль дорогу парка в обрамлении деревьев, с точки зрения как бы идущего по ней человека. Такой композиционный прием дает зрителю ощущение непосредственного присутствия. Кажется, всего один шаг отделяет смотрящего на картину от возможности проследовать по аллее под ветвистыми кронами деревьев, как под сводами галереи. Подобная трактовка мотива аллеи встречается в произведениях А. Сислеев, И.И. Бродского, К.М. Ломыкина, А.С. Гавдзинского.

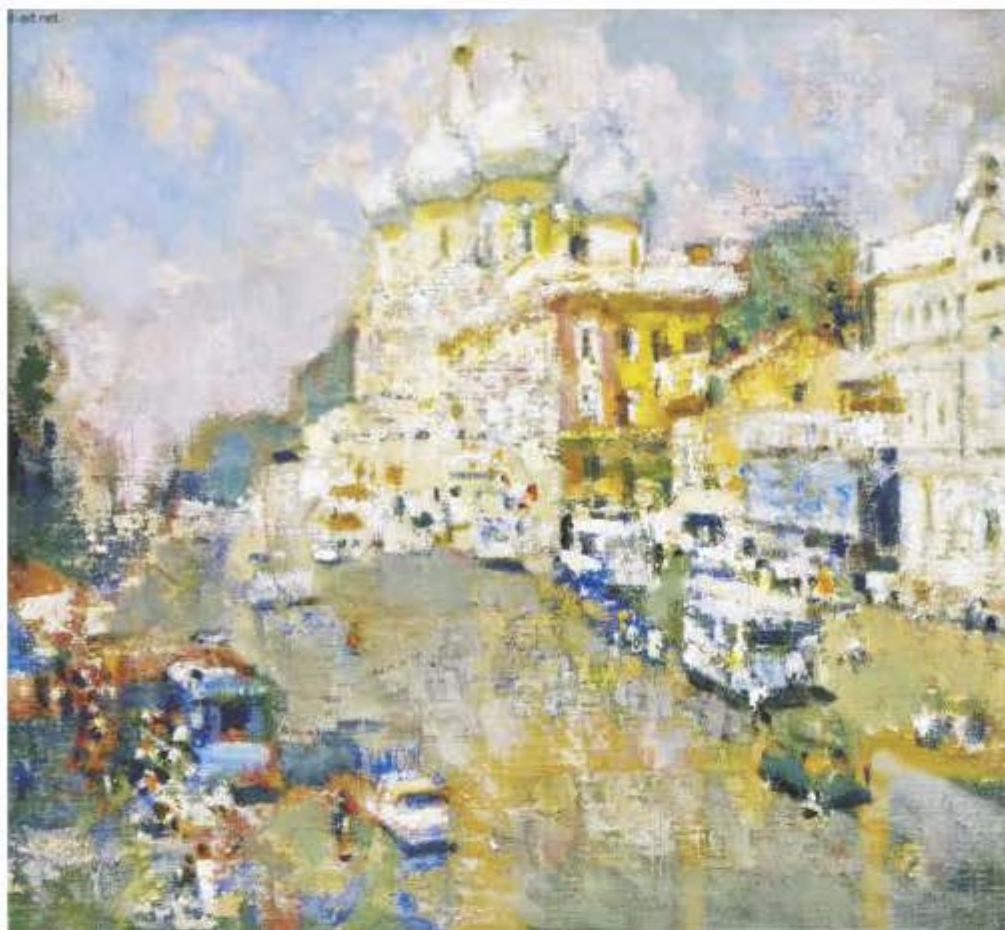
Мотив парковых аллей привлекает Литвиненку необычными световыми эффектами. Так в картине «Дорожка в парке» солнечный свет, проникая сквозь полупрозрачные кроны деревьев, образует пестрый узор цветных теней и соседствующих с ними «солнечных зайчиков», подобный восточному ковру. Сквозистость листвы с просветами неба дополняют неповторимое состояние изменчивого светового мерцания всего мотива.

Анна НОСЕНКО

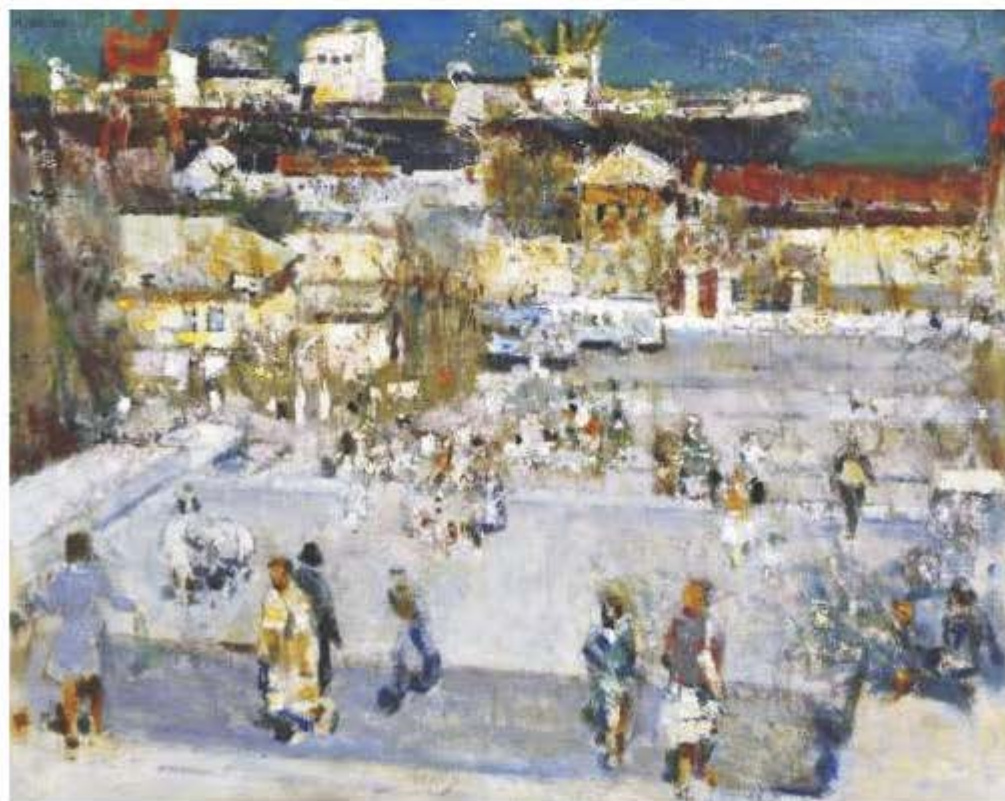
Одеські мотиви

Оперний театр, 1995

Пантелеймонівська вулиця, 2008

Потомкінські слоди, Весна

Літній день. Міський сад, 2009

Сонячний день. Одеські сходи, 2001

Пейзаж із сходами, 1984

Біля Оперного театра, 2001

Весняний день, 2004

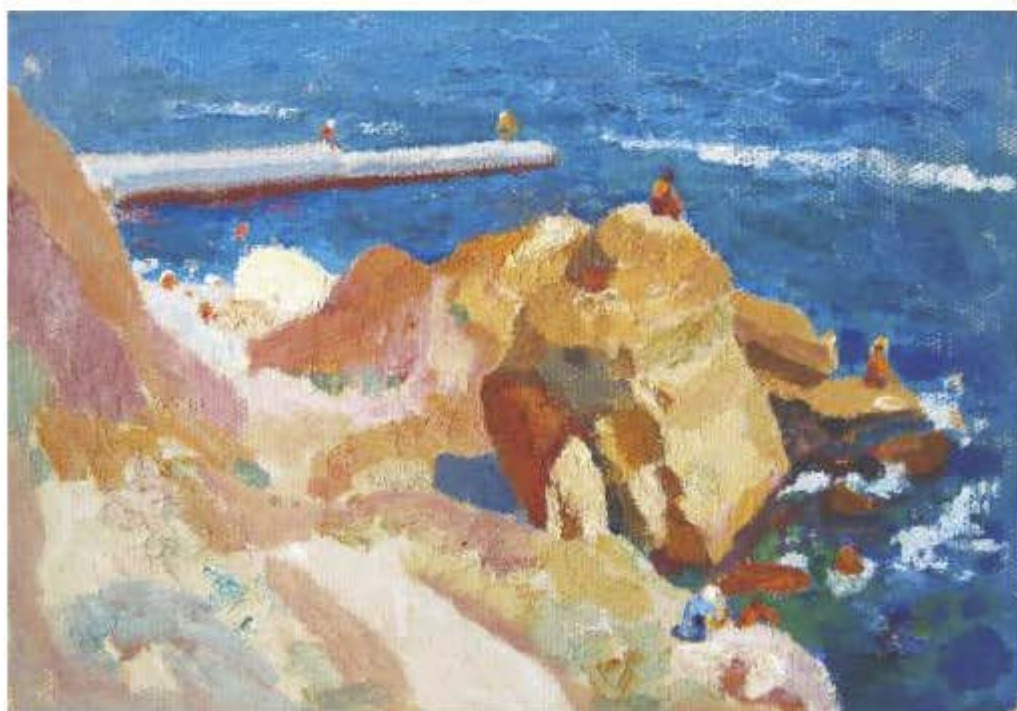
Літо в Одесі, 2007

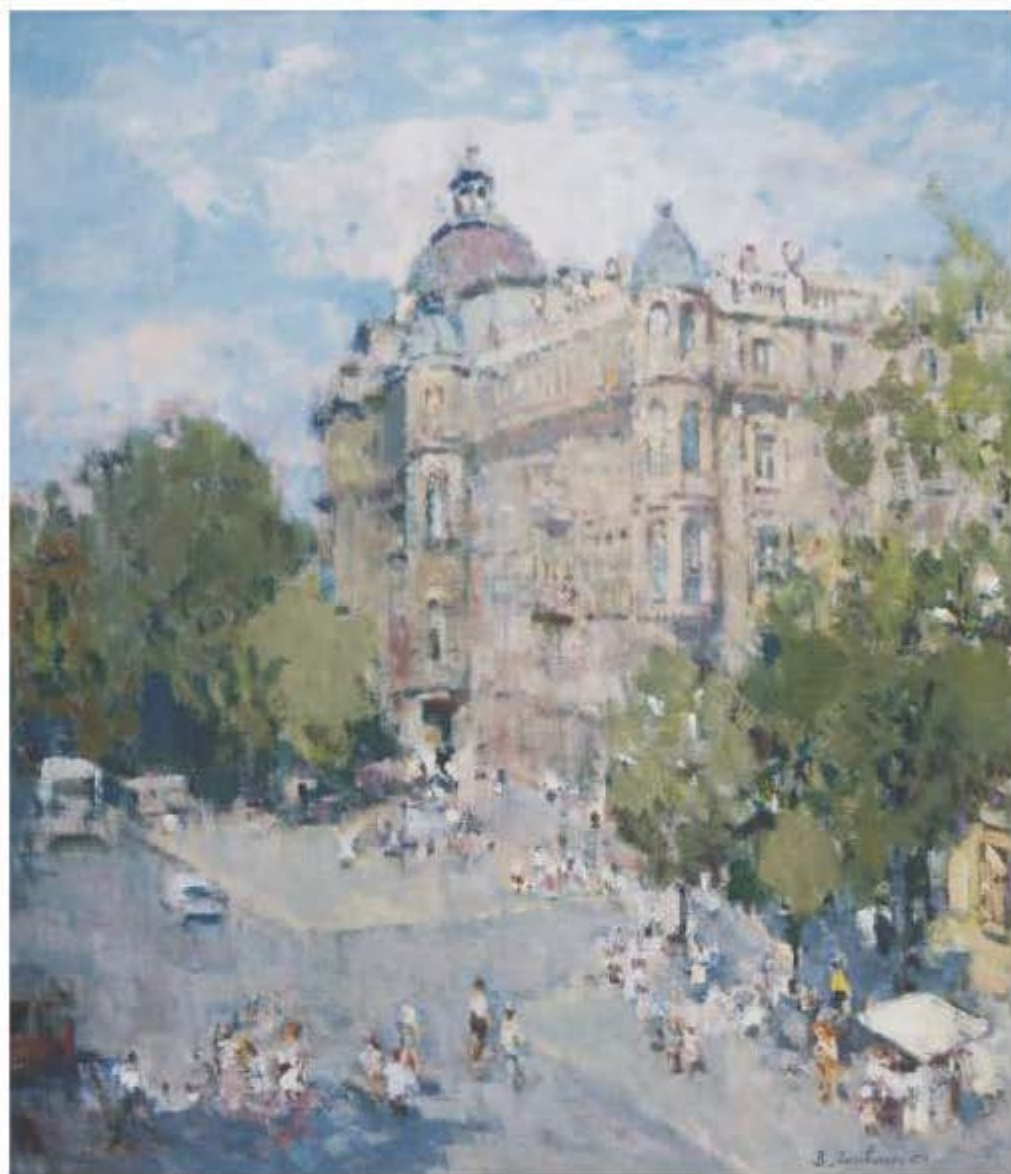
Міський пейзаж у рожевому, 2004

Пам'ятник невідомому матросу, 1986

Скала, 1980

Дерибасівська вулиця

Одеський берег, 1993

Пероя, 1995

На березі, 1999

Пляж Отрада, 2002

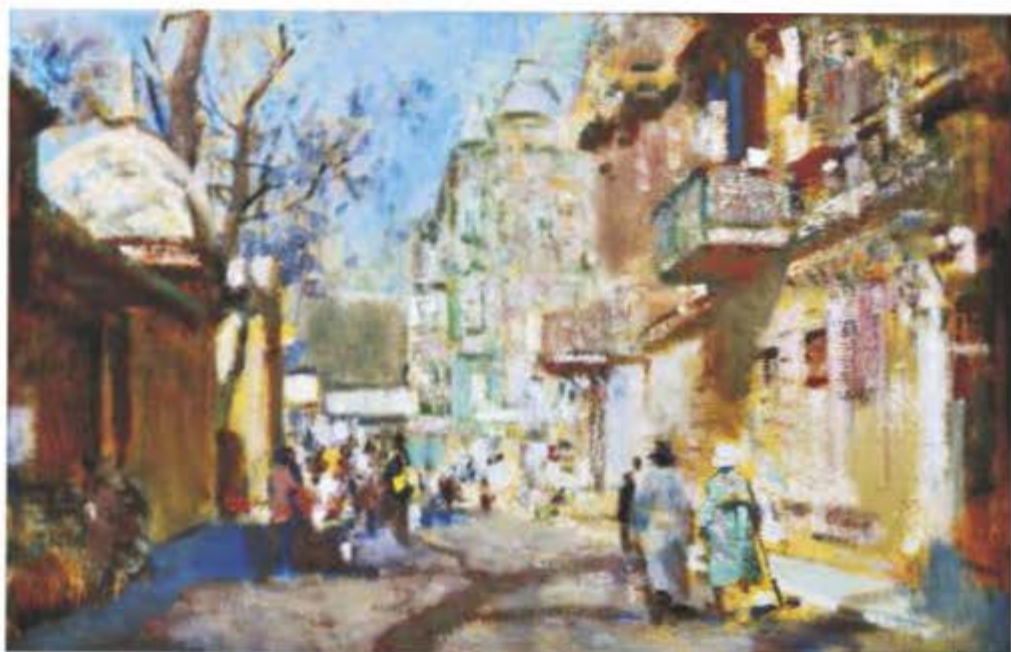
Пейзаж з фонтаном, 2005

Одеська вулиця, 1997

Вид на провулок Лермонтова 1999

Стара вуличка, 2006

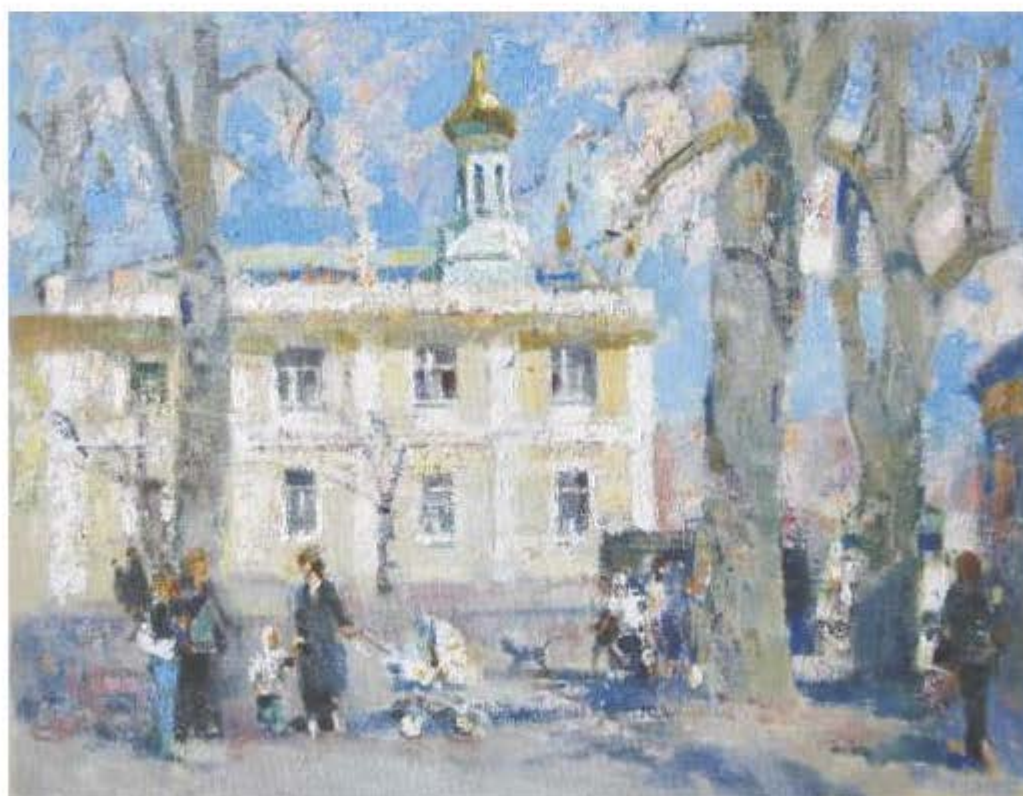
У парку, 2002

На вулиці, 1995

Вид на собор, 2003

Весна в Одесі, 2008

Весна починається

Навесні, 1972

Березень, 1970

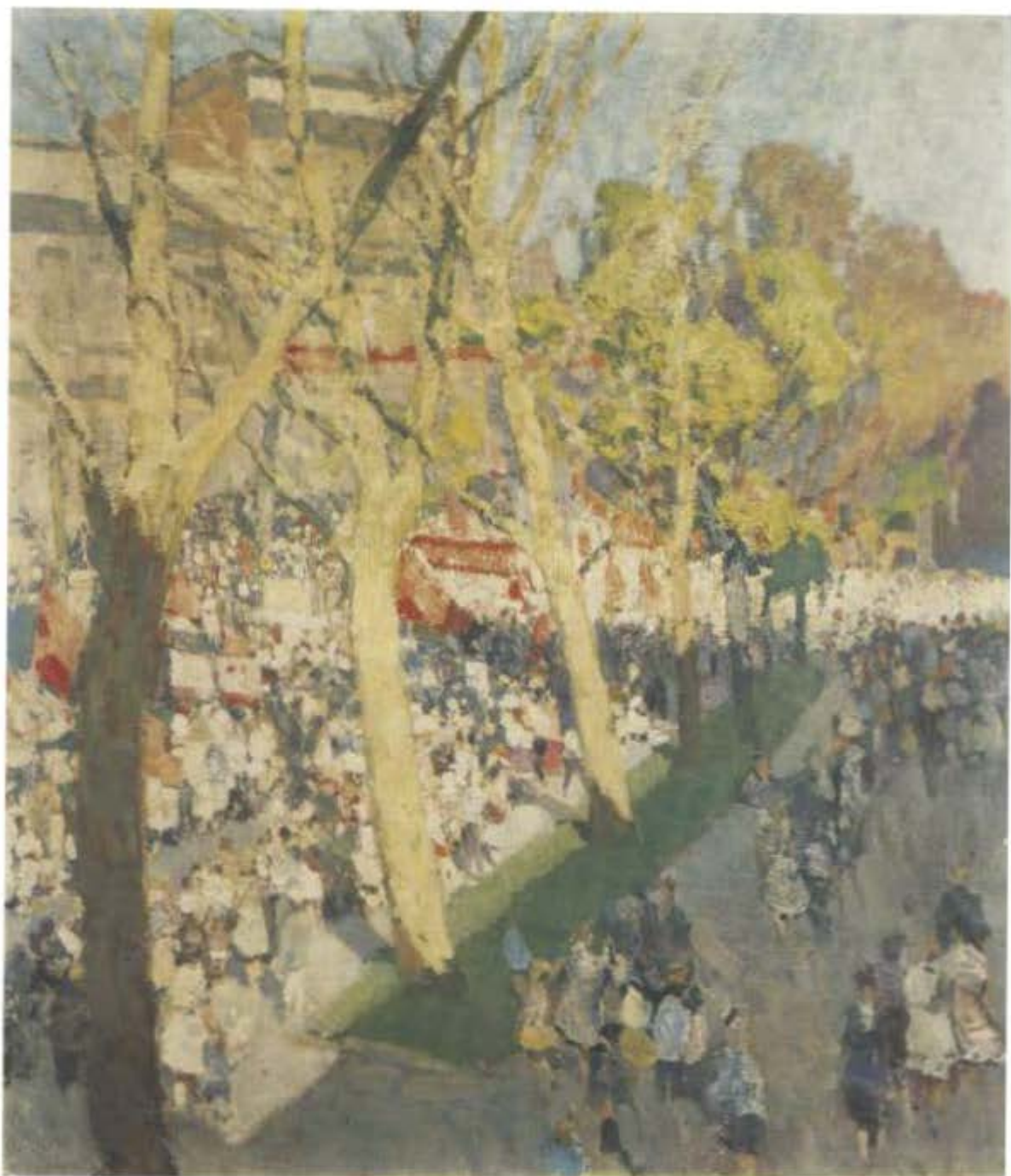
Весняний степ, 1973

Оперный театр, 1982

Сходи, 2009

Першотравнева демонстрація, 1963

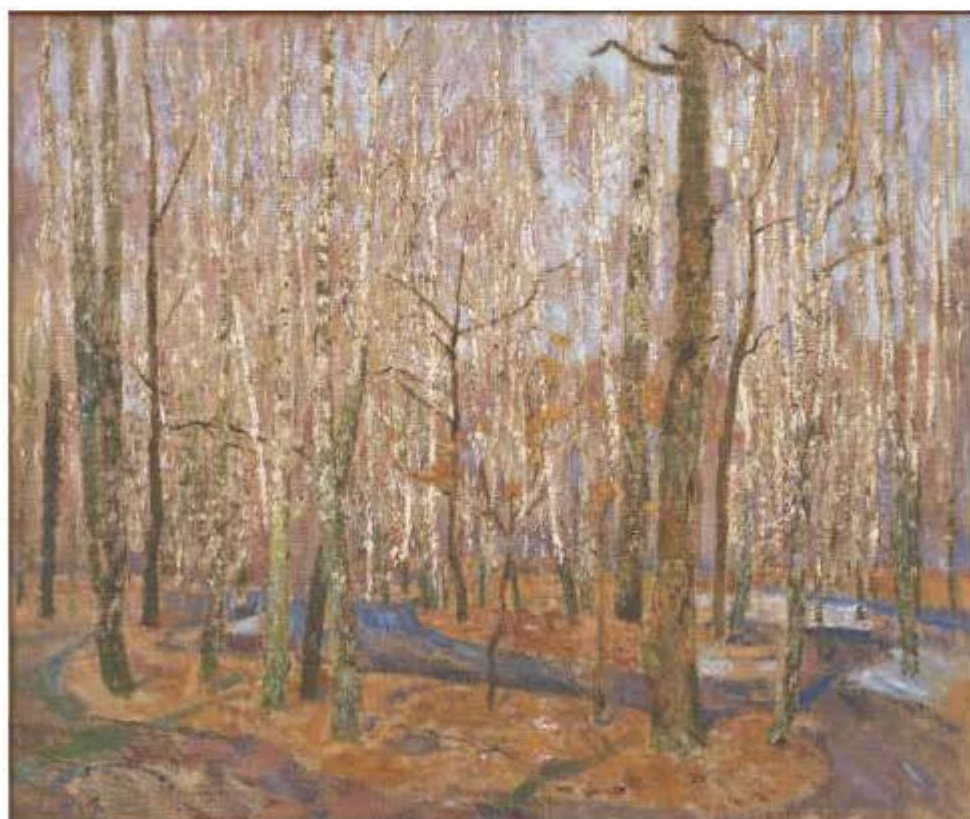
Вулиця, 1977

Вулиця, 1964

Ранньою весною, 1972

Весна в лісі, 1980

Навості, 1976

Останній сніг, 1973

Останній сніг, 1974

Рання весна, 1971

Понад рікою, 1967

Повінь, 1969

СЛОВО ПРО ХУДОЖНИКА

Литвиненко считают выдающимся мастером городского пейзажа. Созданные им виды родной Одессы, как и многих других городов, излучают уют и душевный комфорт, несмотря на то, что современный город во многом стал враждебен человеку. Городские мотивы художника, как и пейзажи вообще, исполнены романтического отношения к окружающему миру. От его окутанных солнечным светом картин исходит тепло, они вызывают чувство умиротворения и покоя, в них хочется погрузиться и отдохнуть там как в сказочной стране детства. Возможно, такой эффект достигается трепетностью живописного многоцветного мазка, когда художник, касаясь кистью поверхности холста, как будто делает легкое вибрато. Это придает форме динамичность, словно она пронизана едва уловимыми пульсирующими токами. Наверное поэтому Литвиненко так близка живописная манера Врубеля, энергетически напряженный мазок которого он усовершенствовал, сменив мозаичные градации непрерывностью игры цвета и тона. Композиционная безупречность целого в сочетании с колористической и фактурной сложностью отдельных частей произведения стали для Владимира Литвиненко определяющими слагаемыми его стиля.

Александр СИЗИФ

Помнится, мне с восторгом о картинах Владимира Литвиненко говорил в одну из наших последних встреч замечательный художник Лев Межберг. Он говорил, что порой рядом с его работами он испытывал ощущение оцепенения, и его волновали запечатленные художником яркий солнечный свет, совершенно прозрачный воздух. А я мечтал побывать на большой выставке В. Литвиненко, зная, что в основном Владимир Николаевич живет в домике в старом селе Тымково. Живет отшельником и творит. На открытии выставки было много одесских художников. И у всех были счастливые лица. И все восхищались работами старого мастера. И богемная публика. И не только богемная. Я знаю одесситов, полюбивших живопись благодаря картинам Владимира Литвиненко. Некоторые из них даже стали коллекционерами. Эта выставка уже стала событием в культурной жизни Одессы.

Игорь ПОТОЦКИЙ

Оглядаючи сучасну експозицію Одеського художнього музею, «завмираю» біля полотна Володимира Литвиненка. Так «завмирає» споглядач багатокаратого діаманту з посеред розсипу дорогоцінного каміння...

Людмила ДАНШЕВСЬКА

Плоди і квіти

Кручений панич, 1996

Тимьяновські букети, 2008

Огірки, 1980

Бузок цвіте. Тимов, 2008

Тимовські яблука, 1997

Цвітіння, 2007

Яблука на яблуні, 1996

Натюрморт з бузком та тюльпанами, 1964

Маки в Тимковому, 1996

СЛОВО ПРО ХУДОЖНИКА

У Литвиненко все подчинено одной цели: форма, цвет, фактура, доведенная до максимума живости. Зрителю передается то впечатление, которым охвачен художник. Небо у него – не фон, оно передает глубину своими уступчивыми плоскостями и сообщает картине движение. Что может быть чудеснее и подвижнее неба с белыми плывущими облаками, напоминающими движение волн в открытом море?

Создается впечатление, что художник начинает картину всегда с неба. Ведь в искусстве важно не только что сказано, но и как сказано. Живопись обретает движение в тысячах дробящихся линий, оживает в столкновении света и тени, чудесным образом озаряется теплыми или холодными тонами. Живописная стихия разнонаправленных, разноокрашенных мазков, из которых волшебным образом формируется лес, дорога, небо, фигура человека – природа, живая и реальная.

Ирина ТИМОХОВА

Нет никакого парадокса в том, что полотна «патриарха одесской живописи» представляет именно галерея современного искусства. Его стиль вне времени, взгляд свеж, работы выставляются и продаются за рубежом, представлены в музеях ряда стран и многих частных коллекциях. А тот факт, что и сегодня мастер предпочитает писать Одессу старой архитектуры, а не новомодных уродцев из стекла и бетона, говорит о хорошем вкусе, который, как известно, тоже явление вневременное!

Мария ГУДЫМА

Подорожі

Куточок порта, 1979

Сходи в Гурзуфі, 1976

Літо в Криму, 2004

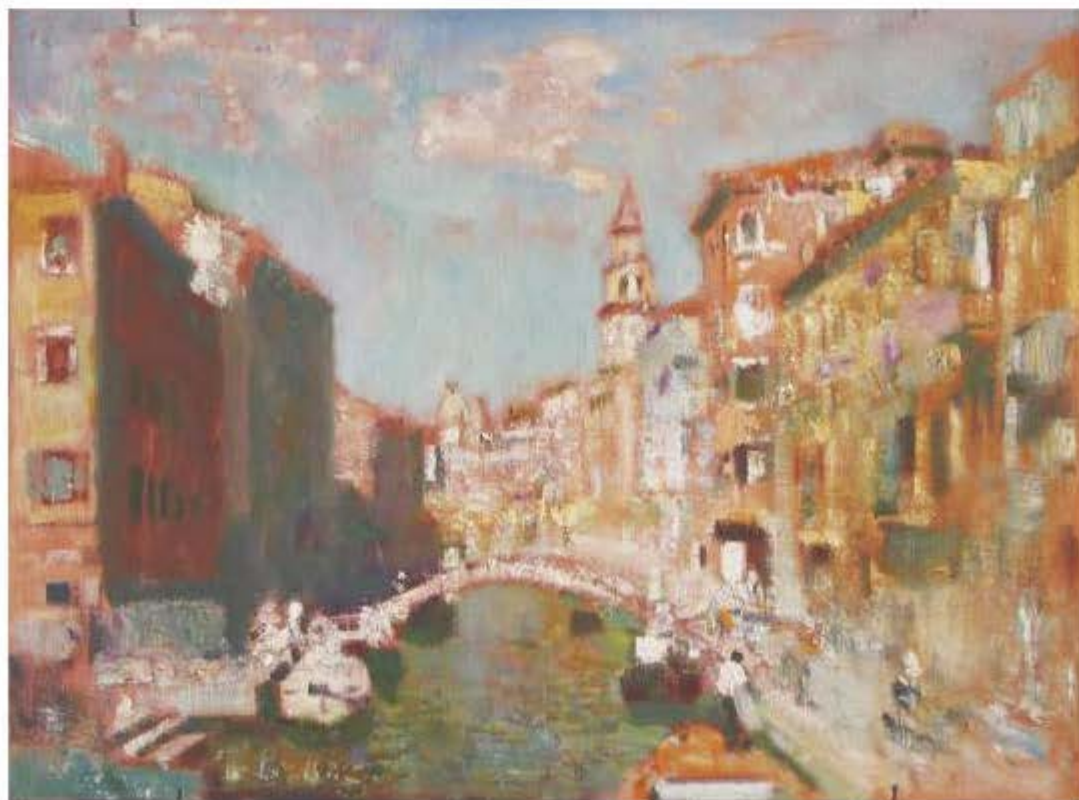
Париж. Сена, 1994

Парижска вулиця, 1998

Сходи до моря, 1976

Венеція, 1993

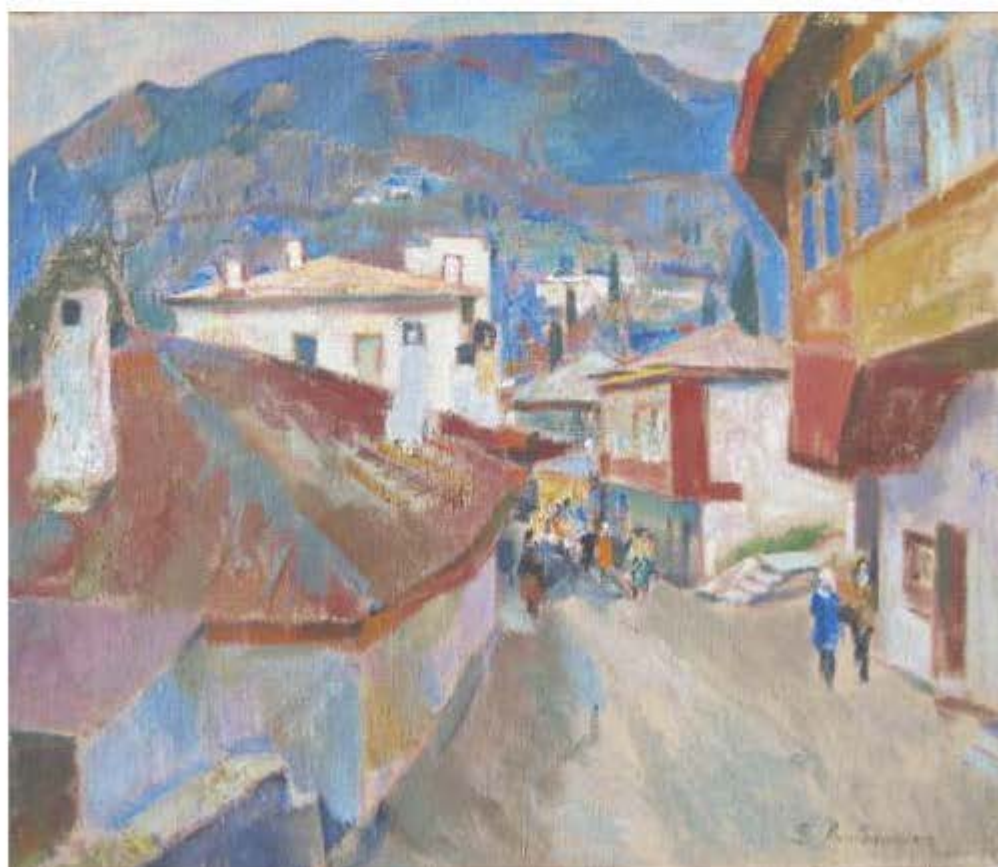
Веранда, 1976

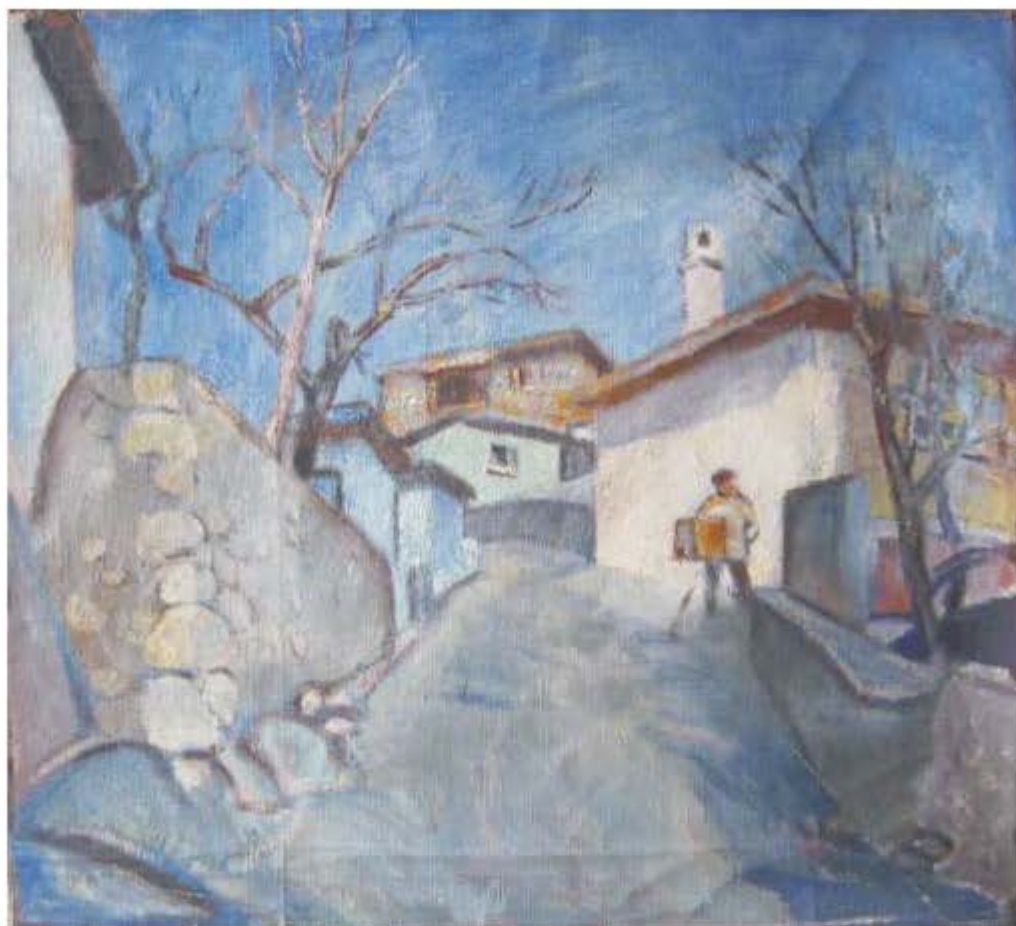
Кримський пейзаж, 1981

Гурзуфські сходи, 1976

Вулиця в Гурзуфі, 1981

Гурзуфський пейзаж з художником, 1976

Гуроди. Митвіївка, 1986

Жовтий будинок, 1976

Зупинка, 1963

Село, 1963

Гурзуф, 1976

Берег ріки, 1967

СЛОВО ПРО ХУДОЖНИКА

Особое значение в творчестве В. Литвиненко имеет городской пейзаж Одессы. Он выработал свой теплый колорит, в котором светятся, по выражению живописца, «серебряное золото» и «золотое серебро». Как и для импрессионистов, для него важно пережить восхищение от состояния природы. «Как он дышит, так и пишет, не стараясь угодить!» - эти слова Окуджавы соответствуют естественности живописи Литвиненко. Его динамические композиции построены так, что взгляд зрителя «швылет» по картине. Пространство не менее значительно, чем предметы. Так, он пишет скорее не листву, а просветы воздуха в кроне. Для передачи ощущения легкости световоздушной среды он использует не белую лицевую, а обратную сторону грунтованного холста.

Ольга ТАРАСЕНКО

Как и импрессионистов Литвиненко привлекают не архитектурные достопримечательности города, а обычные улочки, площади, набережные. Улицы и площади не имеют никаких особых примет, но можно безошибочно сказать, что это именно улицы Одессы. Художник верно передает их особую атмосферу: она и в сочетании каких-то типичных для Одессы цветов (среди которых преобладает серо-голубой), и в изящных фигурках одесситок, и в метко уловленной оживленности улиц. Город написан обычно в приглушенных серо-голубых тонах, оживленных красно-розовыми, желтыми, зелеными «всплесками» цвета. Он кажется зыбким, растворяющимся в утренней или вечерней дымке.

Виталий БЕССМЕРТНЫЙ

Тимковські овиди

В кінці дня, 2003

Весняні дерева, 2004

Сніг у дворі, 2002

Сільська вулиця, 2007

Сільська вулиця, 2004

Тимковський млин, 2004

Осінній день в Тимковому, 2003

Похмурий день, 1997

Дерева навесні, 2006

Тимкове, 2009

Весняні турботи, 2007

Квітень, 2009

Соничный день, 2008

Тимковські простори, 2002

СЛОВО ПРО ХУДОЖНИКА

- Ну, хорошо, - настаиваю я. – Честолюбие, наконец!

- Честолюбие? – переспрашивает Владимир Николаевич. – С этим не ко мне. Вот что меня совсем мало волнует. И начинает терпеливо объяснять, что честолюбие для художника должно выражаться не в стремлении устроить свои картины во все салоны и галереи и вертеться перед телекамерой. Честолюбие начинает кристаллизироваться и закипать, когда что-то не получается.

- Это у вас-то не получается? – искренне удивляюсь я. – И такое бывает?

Вижу спокойную и задумчивую улыбку мастера:

- Еще как бывает... И вот тогда...

А, собственно, чему удивляться? Ведь настоящий творец редко бывает доволен сделанным. Сомнение – особенность творческого, познающего разума. Вот почему мастер сомневается всегда. Вот почему никогда не сомневается посредственность.

- Часто не получается, я долго не знаю, как добиться эффекта, который предчувствую, который еще не проявился из подсознания - рассказывает Литвиненко спокойно, как о чем-то совершенно естественном.

Владлен ВИЛЕНСКИЙ

Тихе життя речей

Натюрморт з картоплею, 1980

Натюрморт з яблуками, 1979

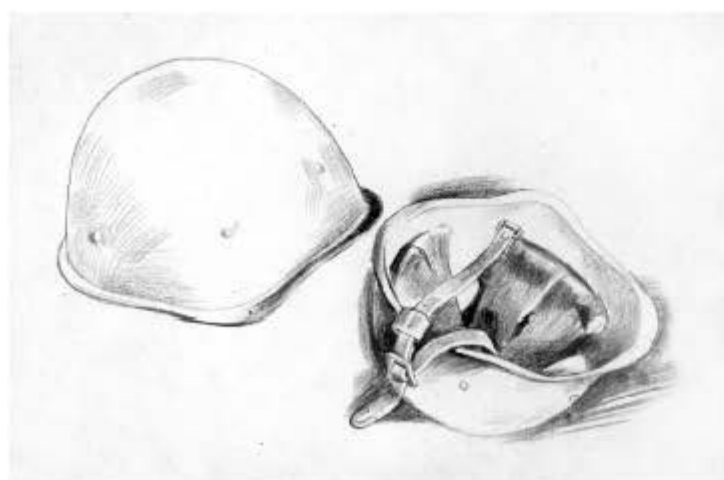
Натюрморт з оленятвом, 1972

Натюрморт з хризантемами, 1956

Натюрморт с піонами, 2000

Дві каски

Чоботи

Натюрморт з капелюхом, 1980

Військове знаряддя, 1968

Шкіц натюрморту з капелюхом

Човни, 1980

СЛОВО ПРО ХУДОЖНИКА

Литвиненко пишет пейзажи в разное время года, но особенно любимы им весна. Для художника – пленэриста, внимательно изучающего свет – цветовые состояния природы, она приносит особое состояние воздушной и световой среды, создающее светлый, слегка голубоватый колорит. «Пока нет зелени – особая красота, видно небо. Зелень вносит цветовую простоватость. Весенние деревья – трепет, когда не нужно вырисовывать. Достаточно намека на форму», – говорит живописец. Прозрачные, без листвы, наполненные воздухом кроны создают визуальный эффект взаимопроникновения массы и пространства, что привносит в картину воздушность и легкость. Кроме того, они не дают плотных теней. Цвета смягчаются объединяющей голубоватой дымкой воздушной завесы. Таким образом, пространство в произведениях Литвиненко становится активным, важным составляющим пейзажного образа, вибрирующая воздушная среда стирает четкие границы формы, рождая, по словам живописца «трепетную живопись».

Анна НОСЕНКО

Седнівські пленери

Зима (алія), 1980

Седнів. Місток, 1968

Зимовий Седнів, 1968

Седнівська осінь, 1975

Майстеряні в Седневі, 1965

Алея, 1981

Зимовий день, 1983

Зимовий день, 1975

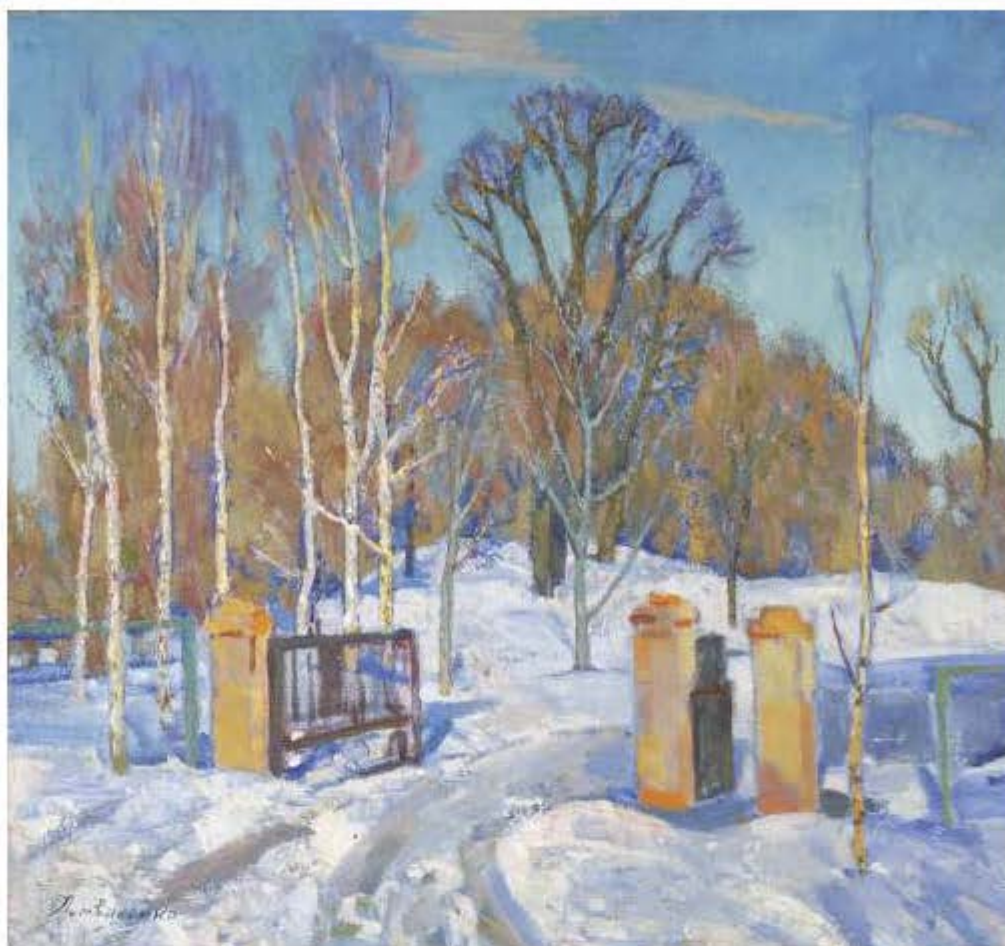
Пейзаж з зеленим павільйоном, 1970

Зима. Седнів, 1975

Корови на фермі, 1983

Зимовий пейзаж з воротами. Седнів, 1983

Етюд коней, 1975

Зимовий Седнів, 1980

Калюжа біля воріт (Седнів), 1980

Ковачки, 1980

Седнів. Зима, 1983

Чоловік у кожусі, 1970

СЛОВО ПРО ХУДОЖНИКА

Вопрос о традициях импрессионизма (как впрочем и других традиций) в творчестве В. Литвиненко не был в полной мере изучен и освещен. Определяющая искусство мастера формула «социалистический реализм» (и даже просто «реализм») долгое время была не только идеологически приемлемой, но и чрезвычайно удобной. Ведь художника, который пишет деревенских мужиков, украинские сельские пейзажи, праздники, лошадей, коров, можно с назидательной убедительностью противопоставлять всем тем, кто делает что-то другое, или радостно объединить в одну компанию с теми, кто тоже пишет коней или деревенские бани. И делать это исключительно по тематическому или сюжетному принципу.

В непосредственном и одновременно символическом видении натурального пейзажа Литвиненко наследует Писсаро и Сислею. Хочется добавить еще — Константину Коровину. И традиция эта, конечно же, не просто в тонкой поэтичности пейзажного образа или его эпической монументальности, а прежде всего в том, как написаны цветы и стволы платанов, трепещущие листья в «Седневском пейзаже» и солнечные блики в «Улице Пушкинской». На непосредственно воспринятом и продуманно организованном пейзаже построены его главные картины.

Сергей КНЯЗЕВ

Ставки і озера

На березі ставка, 1970

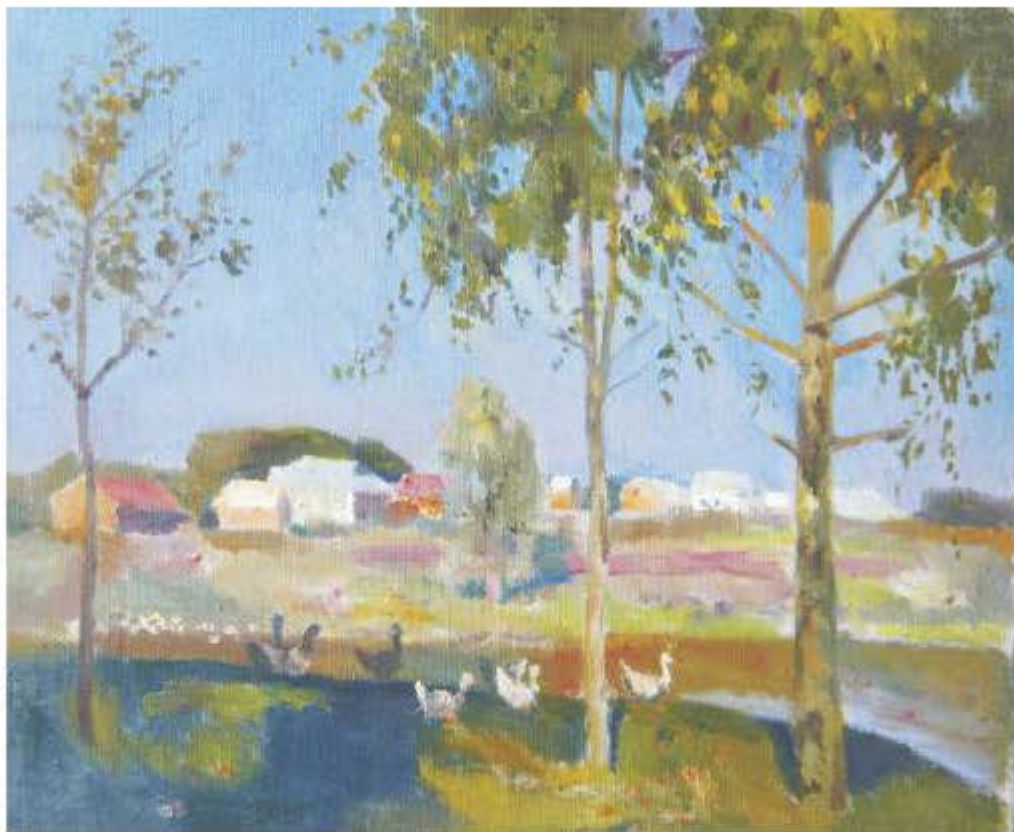
Осінь, 2001

Холодний день, 1997

Гребля, 1980

Край села, 1980

Надвечір

Пикник, 1998

Берег, 1992

Ферма, 1991

Пікнік, 1995

Пікнік серед беріз, 2006

БІБЛІОГРАФІЯ

- Арсеньева Тина. Солнце Одессы – диковинка Парижа...
Вечерняя Одесса, 30.03.1999
Бессмертный Виталий. Выставка Владимира Литвиненко
Одесский вестник, 12.05.1995
Виленский Владимир. Мир красочный, поэтический, возвышенный
Одесские известия, 26.03.1999
Гудыма Мария. «Последний из могикан» пишет свет и воздух.
Порто-франко, 06.11.2000
Кабаченко Володимир. Володимир Литвиненко. Золото і срібло одеського повітря.
Образотворче мистецтво, 1.2009, с. 41-42
Князев Сергей. Владимир Литвиненко: во власти красоты (рукопись)
Лемешко Катерина. Нова експозиція Київського філіалу Центрального музею В.І. Леніна.
Образотворче мистецтво 3.1982, с. 3-7
Носенко Анна. Творчество В.Н. Литвиненко в контексте пленэрной живописи одесской школы и французского импрессионизма. Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті. Харківська державна академія дизайну і мистецтв, випуск 1,2,3` 2006, с.53-58
Потоцкий Игорь. А там, вдали, сверкает воздух жгучий. Вечерняя Одесса, 29.10.2009
Сизиф Александр. Природная школа импрессионизма (В.Н. Литвиненко)
Искусство и философия в XXI веке, Санкт-Петербург-Москва-Одесса, 2010
Тарасенко О.А., Тарасенко А.А. Собрание живописи Одессы Людмилы Викторовны Ивановой.
Вторая половина XX века. Киев, Альма-Пресс, 2004, с. 21,36-38
Шаров Ігор, Толстоухов Анатолій. Литвиненко Володимир Миколайович.
Художники України: 100 видатних імен. Київ, 2007, с. 217
Шестаков Глеб. Искусство солнечных степей, обтекаемых морем. Сто лет южно-русского импрессионизма, Москва – Тверь, 2003, с. 54-55
The London Free Press, 24.05. 1994, p. 7
La Gazette de L'Hotel Drouot №15, 10.04. 1992, III
La Gazette de L'Hotel Drouot №20, 15.05.1992, p. 40
La Gazette de L'Hotel Drouot №41, 12.11.1993, p. 95
American Art Review 10, 1999, p. 96

ДОВІДНИКИ, КАТАЛОГИ

- Виставка творів одеських художників на військово-історичну тематику. Одеса, 2004, с.10
ОДЕСА. Мистецька мапа України. Проект Музею сучасного образотворчого мистецтва України, Київ, 2009, с. 124-125
Словник художників України. Київ, 1973, с.133
ХУДОЖНИКИ ОДЕЩИНИ. Одеська обласна організація Національної спілки художників. Одеса, 2006, с. 87
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА ХУДОЖНИКІВ УКРАЇНИ 70. Київ, 2008, с. 221
Tre artisti di Odessa GALLERIA D'ARTE CITTA' DI REGGIO, 1990
Ecole de Saint-Petersbourg DROUOT RICHELIEU ARCOLE 03.06.1992, p. 122,127
Charmes Russes DROUOT RICHELIEU 20.05.1992, p. 20- 21
Charmes Russes DROUOT RICHELIEU 05.11.1992, p. 70
Charmes Russes DROUOT RICHELIEU 12.12.1992, p. 62
L' Ecole de Leningrad HOTEL DRUOUT ARCOLE 12.10.1993, p. 48-49
Charmes Russes DROUOT RICHELIEU 20. 03.1993, p. 60
Charmes Russes DROUOT RICHELIEU 18.10.1993, p. 59
Charmes Russes DROUOT RICHELIEU 04. 05.1994, p. 48-49
«Ρεαλισμο & Ιμπρεσσιονισμο» Gallery Tzyias, 1998
Η ΤΕΧΝΗ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ Gallery Tzyias, 1999
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ 2000 Gallery Tzyias, 2000
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ 2003 Gallery Tzyias, 2003

Каталог

На дачі, 1966

Начерк гіпсової голови, 1998

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

вокр. - вохристий

вуг. - вугілля

к. - картон

коп. - копирований

кор., - коричневий

крем. - кремовий

кулык. руч. - кулькова ручка

МСОМУ - Музей сучасного
образотворчого мистецтва України

о. - олія

обп. - область

ол. - олівець

ОХМ - Одеський художній музей

пл. - полотню

пап. - папір

паст. - пастель

р. - рік

р-н - район

рр. - роки

с. - сторінка

сел. - селія

сф. - сфери

сух. пен. - сухий пензель

ф. - фенер

фпом. - фломастер

Розміри подані в сантиметрах,
перша цифра означає висоту

КАТАЛОГ

ЖИВОПИС

1956

Копиці, п.о., 26х34, зібрання родини
Ломикіних
Натюрморт з хризантемами, п. о., 79х58,5

1957

У дворі, п. о., 44х71

1958

Іриси та тюльпан, к. о., 70х50
Прання, к. о., 70х50
Річка, п. о., 50х66, зібрання Гліба Шестакова

1960

Біля хати, п. о., 64х79
Веранда, п.о., 90х80, зібрання родини
Акименків
Зимові дерева, п. о., 68х81
Останній сніг, п. о., 68х44, зібрання Гліба
Шестакова
Провулок, к. о., 49х61, зібрання Гліба
Шестакова

1961

Міський сад, п. о., 100х90

1962

Берези біля річки, к. о., 50х58, зібрання Гліба
Шестакова

1963

Весна в Одесі, п. о., 89х98
Весняний етюд, к. о., 45х48,5
Вулиця Дерибасівська, п. о., 100х86
Зупинка, п.о., 39х49,5, зібрання родини
Акименків
Одеський порт, п. о., 57х63
Первомайська демонстрація, п. о., 100х86
Переїзд, п. о., 62х104
Село, п. о., 66х73
Церква в Седневі, к. о., 77х63, зібрання
Гліба Шестакова

1964

Вулиця, к. о., 67,5х86
Натюрморт з бузком та тюльпанами, к. о.,
70х50
Осінній день, к. о., 66,5х83
Осінь в Ромнах, п. о., 84х104
Осіння вулиця, к. о., 66,5х84
Сніг у дворі, п. о., 78,5х85
Хмари, п. о., 60х95,5

1965

Дахи під снігом, к. о., 64х80,5, зібрання Гліба
Шестакова

Майстерні в Седневі, к. о., 79,5х100
Натюрморт в саду, п. о., 60х88,5
Седнівська весна, к. о., 79,5х100

1966

На дачі, п. о., 78х101
Осінній день, п. о., 79х89

1967

Берег ріки, п. о., 66,5х81,5
Гілка яблуні, п. о., 79х89, ОХМ
Зимовий пейзаж, п. о., 60х70
Пейзаж із соснами, к. о., 60,5х80
Понад рікою(на звороті етюд жіночого
портрета), к. о., 76,5х92,5
Церква, к. о., 45х55

1968

Зимовий Седнів, к. о., 53х71,7
Седнів. Місток, п. о., 57,5х73,7

1969

Стежка вздовж річки, к. о., 40х50

1970

Березень, п. о., 69х82
Дерево над верандою, к. о., 31,2х38
Кінь і сані, п. о., 59,5х70
На березі ставка, п. о., 60,5х80
Пейзаж з зеленим павільйоном, к. о.,
50х70

Чоловік у кожусі, п. о., 63,8х59
Чорний кінь на снігу, п. о., 79х90

1971

Рання весна, п. о., 59,5х79,5
У дворі, к. о., 73,5х93

1972

Вечір, п. о., 68х82, ОХМ
Навесні, п. о., 66х86
Натюрморт з оленятком, к. о., 40х63
Ранньою весною, п. о., 88х102, ОХМ
Сніг іде, п. на к., о., 22х26
У парку, п. о., 86х86, ОХМ
Хата з червоним димарем, п. на к., о.,
26х33

1973

Біля хати, к. о., 25,5х31
Весняний етюд, к. о., 25,5х31,5
Вечір, к. о., 27х39,5
Вулиця в Ромнах, к. о., 29х38
Город, п. на к., о., 22,5х28
На Сумщині, к. о., 30х36
Польові квіти, п. о., 60х80
Початок весни, п. на к., о., 34х38
У дворі, к. о., 29,5х36

1974

Білена хата, п. на к., о., 27х35,5
 Зимка. Ромни, п. о., 31,5х40
 Зимовий сад, к. о., 21,5х26,4
 Останній сніг, п. о., 31,5х41
 Стежка до хати, к. о., 29,5х36
 1975
 Город, п. о., 93х86
 Дві хати, п. на к., о., 30х36
 Дерево у дворі, к. о., 27,5х36,5
 Дзвіниця, к. о., 30х37
 Етюд коней, п. о., 44,7х80
 Зима. Седнів, п. о., 60х70
 Зимове подвір'я, п. о., 38х48
 Зимовий день, п. о., 58,5х72
 Криниця під вербою, к. о., 29х35
 Левада, к., о., 24,5х30
 Осінь, п. о., 54,5х70,5
 Пейзаж з річкою, п. о., 48х60, зібрання
 Гліба Шестакова
 Ромни. Етюд, п. на к., о., 30х37
 Седнівська осінь, п. о., 84,5х93
 Сніг у дворі, к. о., 23х27
 1976
 Автобусна станція, п. о., 65х85, МСОМУ
 Відчинені двері, п. на к., о., 23х30,3
 Вулиця в Ромнах, п. о., 29х41
 Гурзуфський пейзаж з художником, п. о.,
 59х62
 Дорога вздовж берега моря, п. о., 59х66
 Жовтий будинок, п. о., 30х37
 Зелена хата, п. на к., о., 29х34,5
 Зимова вулиця, п. о., 46х58
 Коні, п. о., 61х70, зібрання Гліба
 Шестакова
 Навесні, п. о., 64х71
 Ромни. Червона земля, п. на к., 29х36
 Стежка біля дерев взимку, к. о., 17х24
 Стежка і дерева, п. на к., о., 23х32
 Сходи в Гурзуфі, п. о., 66х76
 Сходи до моря, п. о., 60х67
 1977
 Вулиця, п. о., 70х80
 Галявина, к. о., 25х36
 Дворик, п. о., 30х35
 Жовтий будинок, к. о., 29,5х 32,5
 Застава, до зброї!, п. о., 159х187
 Лавка під деревом, п. на к., о., 30х36
 Осінні будівлі, п. на к., о., 24х33
 Осінній день, к. о., 30х36
 Цегляна хата, пап. на к., о., 24х33,5
 1978
 Вулиця в Ромнах, п. о., 35,3х45,5
 Пейзаж з фермою вдалині, к. о., 59,5х75
 Сільський футбол, п. о., 62х82
 1979
 Бабусин двір, п. о., 45х54,5
 Зелена веранда, п. на к., о., 23х30,7
 Куточок порту, п. о., 68,5х78, зібрання
 Анатолія Димчука
 Натюрморт з яблуками, п. о., 68х74
 Осінній пейзаж, п. о., 65,5х73
 Хлопець в кашкеті, к. о., 36х27

Чоловічий портрет, к. о., 37х29
 1980
 Алея, к. о., 60х68, зібрання Гліба
 Шестакова
 Вздовж дороги, к. о., 25х29
 Весна в лісі, п. о., 73х88, ОХМ
 Гребля, п. о., 45х94
 Дві жінки, п. на к., о., 24х31,5
 Жовтий будинок, п. о., 61,2х77,5
 Зимовий Седнів, к. о., 65х79х5
 Зима, п. о., 46х59,
 Калюжа біля воріт, п. о., 70х80
 Конячки, п. о., 57х76,5, зібрання Анатолія
 Димчука
 Край села, п. о., 44,2х56
 Навесні в Ромнах, к. о., 32,2х39
 Натюрморт з капелюхом, п. на к., о.,
 59,5х57
 Огірки, к. о., 65,8х73
 Скеля, к., о., 25х36,5
 У дворі, п. на к., о., 24х31,5
 Човни, п. о., 45,5х99,3
 1981
 Алея, п. на к., о., 73,5х93
 Вечоріє, п. о., 56х72, зібрання Гліба
 Шестакова
 Вулиця в Гурзуфі, п. о., 66,5х77
 Кримський, п. о., 60х69, ОХМ
 Майстерні у Седневі, п. на к., о., 24х31,7
 Околиця, п. на к., о., 24х31,5
 Ромни. Ріка Сула, п. о., 80х150
 Село Перехрестівка, п. о., 51,5х88,
 МСОМУ
 Церква в Ромнах, ф. о., 34,5х42
 І Всеукраїнський з'їзд Рад, п. о., 120х200
 1983
 Виступ Леніна перед робітниками, п. о.,
 150х180
 Зимовий день, п. о., 64х80
 Седнів. Зима, п. на к., о., 26х33
 Корови на фермі, п. о., 52,5х104
 1984
 Околиця, п. о., 24х31,5
 Пейзаж з криницею, п. о., 47х58
 Пейзаж із сходами, п. о., 52х44
 У лісі, к. о., 60х74,5
 1986
 Пам'ятник Невідомому матросу, п. о.,
 150х150
 Сільська вулиця, п. о., 48х91, зібрання
 Гліба Шестакова
 1987
 Клятва козаків, п. о., 140х200
 У саду, п. о., 68х71,5
 Червоний будинок, п. на к., паст., 24х32
 1988
 Озеро(Левченко), п. о., 40х78,5
 1989
 Зимовий пейзаж, п. о., 70х100
 Надвечір'я, п. о., 48х68, зібрання Людмили
 Іванової

Натюрморт із самоваром, п. о., 58х72
1990
Ранок. Ромни, п. о., 60х68, зібрання Гліба Шестакова
1991
Італійський пейзаж, п. о., 34х78, зібрання Гліба Шестакова
Ферма, п. о., 72х117,5, зібрання Анатолія Димчука
Хмариться, п. о., 40х65,
1992
«Отрада», п. о., 46х92,5, зібрання Людмили Іванової
1993
Венеція, п. о., 50х67, зібрання Анни Носенко
На вулиці, п. о., 71х56
1994
Париж. Сена, п. о., 32х77,5, зібрання Ольги Тарасенко
1995
На вулиці, п. о., 60х90
Оперний театр, п. о., 85х110
Пантелеймонівська вулиця, п. о., 80х94
Пікнік, п. о., 70х120
Перон, п. о., 60х90
1996
Бузок цвіте, п. о., 70х86
Кручений панич, п. о., 70х86
Літо, п. о., 49х59, зібрання Гліба Шестакова
Маки в Тимковому, п. о., 80х90
На дачі, п. о., 69х81, зібрання Гліба Шестакова
Натюрморт з маками, п. о., 80х90
Пляж, п. о., 47х 74, зібрання Гліба Шестакова
Сільський мотив, п. о., 48х95, зібрання Гліба Шестакова
Тимковські яблука, п. о., 80х95
Хата в селі, п. о., 54х66, зібрання Гліба Шестакова
Яблука на яблуні, п. о., 75х85
1997
Берег моря, п. о., 40х68
Одеська вулиця, п. о., 70х90
Похмурий день, п. о., 54х69
Самотня, п. о., 70х92
Холодний день, п. о., 43х78,5
1998
Лісова галявина, п. о., 66х84, зібрання Анатолія Димчука
Паризька вулиця, п. о., 68,5х86
Парк навесні, п. о., 70х82
1999
Вид на провулок Лермонтова, п. о., 66,5х84, ОХМ
Літо, п. о., 58х72,5, зібрання Гліба Шестакова
На березі, п. о., 44х70
Осінь, п. о., 46х56, зібрання Гліба Шестакова

2000
Зимові дерева, п. о., 70х79, зібрання Гліба Шестакова
Миський сад, п. о., 85х100
На березі моря, п. о., 50х80
Натюрморт з пеоном, п. о., 64,5х59,3, зібрання Анатолія Димчука
Старий сад, п. о., 70х78, зібрання Гліба Шестакова
2001
Біля Оперного театру, п. о., 50х86
В міському саду, п. о., 75х99
Осінь, п. о., 32х77
Сонячний день. Одеські сходи, п. о., 67,5х85
Сцена одеської вулиці, п. о., 105х85
Тимковські букети, п. о., 70х90
2002
Етюд квітів, п. о., 62х78, зібрання Гліба Шестакова
Пляж Отрада, п. о., 50х105
Тимковські простори, п. о., 71х90, зібрання Людмили Іванової
Сніг у дворі, п. о., 56х71, зібрання Анатолія Димчука
У парку, п. о., 71х90
Футбол, п. о., 73х90, зібрання Гліба Шестакова
2003
Влітку в селі, п. о., 55,5х73,5, МСОМУ
Вулиця з платанами, п. о., 34х51,5
На березі моря, п. о., 50х100, зібрання Гліба Шестакова
На морі, п. о., 80х125
Наприкінці дня, п. о., 70х85, зібрання Анатолія Димчука
Осінній день в Тимковому, п. о., 60х80
Хата в Тимковому, п. о., 60х85
2004
Весна у Тимковому, п. о., 65х81,5, зібрання Анатолія Димчука
Весняний день, п. о., 64х80,5
Весняні дерева, п. о., 56х80
Літо в Криму, п. о., 43х110, зібрання Олени Богданової
Миський пейзаж у рожевому, п. о., 67х79, зібрання Анатолія Димчука
Навесні у Тимковому, п. о., 65х81,5
Пантелеймонівська вулиця, п. о., 90х81,5
Потьомкінські сходи, п. о., 56х68, МСОМУ
Потьомкінські сходи. Весна, п. о., 80х90
Сільська вулиця, п. о., 50х98
Тимковський млин, п. о., 40х78
2005
Миський сад, п. о., 70х98,5
Пейзаж з фонтаном, п. о., 72х96, зібрання Анатолія Димчука
Пікнік, п. о., 90х154
2006
Дерева навесні, п. о., 70х85
Одеський пляж, п. о., 85х128
Осінній мотив, п. о., 52х100, зібрання

Анатолія Димчука
 Сад у Тимковому, п. о., 60х75
 Стара вуличка, п. о., 51,3х78,3
 Пікнік серед беріз, п.о., 53х100,5,
 зібрання Олени Богданової
 Хата в Тимковому, п. о., 61,2х83,5
 2007
 Бузок і дерева, п. о., 80х95
 Літо в Одесі, п. о., 70х90, зібрання
 Анатолія Димчука
 Навесні у Тимковому, п. о., 70х90,
 зібрання Анатолія Димчука
 Осіннє сонце, п. о., 70х80
 2008
 Бузок цвіте. Тимкове, п. о., 80,3х88,5
 Весна в Одесі, п. о., 45,5х60
 Деревя навесні, п. о., 70,4х80
 Пантелеймонівська вулиця, п. о., 90х100
 Сільська вулиця, п.о., 38,5х76,5, зібрання
 Олени Богданової
 Сонячний день, п.о., 80х90, зібрання
 Олени Богданової
 Тимковські букети, п. о., 68х80
 У дворі, п. о., 70,3х84,5
 2009
 Квітень, п.о., 35х78, зібрання Олени
 Богданової
 Сходи, п. о., 70,3х85
 Стара вуличка, п. о., 51,3х78,3, зібрання
 Анатолія Димчука
 Тимкове, п. о., 62х94

БЕЗ ДАТИ

Без назви (перон), п. о., 28х51, (2000-і рр.),
 зібрання Анатолія Димчука
 Бузок, п. о., 80х84
 Весна, п. о., 66х87, (1960-і рр.), зібрання
 Анатолія Димчука
 Вид на собор, п. о., 56х82, (2000-і рр.),
 зібрання Анатолія Димчука
 Вуличка в Ромнах, п. о., 29х41, зібрання
 Анатолія Димчука
 Голова хлопця. Етюд, к. о., 74х44
 Город, п. о., 93х88, зібрання Анатолія
 Димчука
 Дерибасівська вулиця, п. о., 105х80
 Дівчина у білій сороці, к. о., 70х52
 Зима, п. о., 60х70, зібрання Анатолія
 Димчука
 Зимовий пейзаж, п. о., 49х60
 Зимовий пейзаж з ворітьми, п. о., 51х49
 , зібрання Анатолія Димчука
 Ілля Антонович(1960-і рр.), к. о., 89,5х49,5
 Калюжа біля воріт(Сєднів), п. о., 70х80
 Конячки, п. о., 57х78 (1960-і рр.), зібрання
 Анатолія Димчука
 Лермонтовський парк, п. о., 80х105,
 зібрання Людмили Іванової
 На вулиці, п.о., 39,5х78, зібрання Олени
 Богданової
 Надвечір, п. о., 48х68, зібрання Людмили
 Іванової

Осін, п. о., 32х77 (1990-і рр.), зібрання
 Анатолія Димчука
 Сільській млин, п. о., 40х78, зібрання
 Анатолія Димчука
 Старенька, к. о., 69,5х43
 У дворі, п. о., 44х71, зібрання Анатолія
 Димчука

Солдат, 1968

Солдат у шинелі

Складки

Складки тканини

Складки одягу і чобіт. Начерк до картини

Жіночий портрет (Тамара), 1956

РИСУНОК

1953

Портрет гвардійця, пап., ол., 28,5х20

Портрет солдата, пап., ол., 37х27

1955

Бородань за столом, пап., ол., 28,5х20,5

Відпочинок, пап., ол., 19х27

Голова хлопчика, пап., ол., 28,5х20

Жіноча голова, пап., ол., 28,5х20,5

Жіноча постать зі спини, пап., ол., 28,5х20

Жіночий портрет, пап., ол., 28,5х20,5

За малюванням (Тамара), пап., ол., 18,5х17,2

Оголена, пап., ол., 28,5х20

Оголена (півфігура), пап., ол., 28,5х20

Чоловічий портрет, пап., ол., 28,5х20

1956

Жіноча голова 1, пап., ол., 29,5х 20,5

Жіноча голова 2, пап., ол., 28,5х20,5

Жіночий портрет (Тамара), пап., вуг., ол., 40х29

Крокуюча жіноча постать 1, пап., ол., 28,5х20

Крокуюча жіноча постать 2, пап., ол., 28,5х20

Натурник, пап., ол., 28,5х20

Натурниця, що сидить 1, пап., ол., 28,5х20,5

Натурниця, що сидить 2, пап., ол., 28,5х20,5

Натурниця, що сидить 3, пап., ол., 30х22

Начерк жіночого портрета, пап., ол., 28х20,5

Начерк оголеної 1, пап., ол., 29х20

Начерк оголеної 2, пап., ол., 29х20

Оголена 1, пап., ол., 29,5х20

Оголена 2, пап., ол., 29,5х20

Оголена 3, пап., ол., 28,5х20

Оголена 4, пап., ол., 28,5х20

Оголена 5, пап., ол., 28,5х20

Оголена (зі спини), пап., ол., 28х20,5

Оголена (півфігура), пап., ол., 28х20,5

Оголена з розведеними руками, пап., ол., 29,5х20

Чоловічий портрет, пап., ол., 28, 5х20,5

Чоловічий профіль, пап., ол., 29,5х20

1959

Дитячий портрет (Аня), пап., ол., 42х29

1961

Дочка спить (Аня), пап., ол., 20х29

За малюванням (Аня), пап., ол., 29х20

Світлана Кірорас, пап., ол., 29х20

1962

Дівчинка біля стіни (Аня), вохр. пап., вуг., 40х29

1968

Військове знаряддя, пап., ол., 17х21

Військовий в темних окулярах, вохр. пап., сеп., 29х20,5

Військовий у профіль, вохр. пап., сеп., 17,5х18

Військовий у нижній сорочці, вохр. пап., сеп., 29х20,5

Військовий, що сидить, затуливши лоба рукою, вохр. пап., 42х24

Голова військового в кашкеті, вохр. пап., сеп., 29х20

Голова молодшого сержанта у пілотці, вохр. пап., сеп., 17,5х18

Голова солдата з потилиці, пап., ол., 21х16

Голова солдата. Руки солдата, вохр. пап., сеп., 29х20

Голова солдата у пілотці, пап., ол., 29х20

Голова солдата у профіль, пап., кор. ол., 17,5х18

Голова солдата, що лежить долілиць, вохр. пап., сеп., 20х29

Голова солдата, що спить, пап., ол., 21х16,5

Два солдата, сір. пап., вуг., ол. 42х29

Молодший сержант, вохр. пап., сеп., 29х20

Начерк голови військового, вохр. пап., сеп., 20х29

Начерк ноги в чоботі, вохр. пап., ол., 42х29

Польова кухня, пап., ол., 16,5х 21

Портрет солдата, вохр. пап., сеп., 29х20,5

Сержант, вохр. пап., сеп., 29х20

Солдат в окулярах, сір. пап., ол., 42х29

Солдат з цигаркою, вохр. пап., ол., 29х20

Солдат сміється, сір. пап., вуг., ол., 42х29

Солдат, що лежить горілиць 1, пап., ол., 20х19

Солдат, що лежить горілиць 2, вохр. пап., сеп., 20х29

Солдат, що лежить долілиць, вохр. пап., сеп., 20х29

Солдат, що лежить на боці, вохр. пап., сеп., 20х29

Солдат, що прикрив рукою очі, вохр. пап., сеп., 20х29

Солдат, що розглядає книгу, вохр. пап., сеп., 29х20,5

Солдат, що сидить, вохр. пап., сеп., 20х29

Солдат у плащі, сір. пап., вуг., ол., 42х29

Старший лейтенант, вохр. пап., сеп.,

20x29

Старший офіцер, вохр. пап., сеп., 29x18
Три солдата у шинелях, сір. пап., ол., 42x29
1970

Портрет дружини, пап., ол., 49x31
Святослав Божий, сір. пап., ол., 42x29
1976

Берег моря і кипариси (Гурзуф), крем. пап., сеп., 25x38

Вулиця вздовж скелі (Гурзуф), крем. пап., сеп., 25x38

Вуличка в Гурзуфі 1, крем. пап., сеп., 25x38

Вуличка в Гурзуфі 2, крем. пап., сеп., 25x38

Вуличка з постаттю художника за етюдником (Гурзуф), крем. пап., сеп., 25x38

Вуличка, що веде вниз (Гурзуф), крем. пап., сеп., 25x38

Вуличка, що веде нагору (Гурзуф), крем. пап., сеп., 25x38

Дерево над сходами (Гурзуф), крем. пап., сеп., 25x38

Дерево над морем (Гурзуф), крем. пап., сеп., 25x38

Сходи вниз (Гурзуф), крем. пап., сеп., 25x38

Сходи нагору (Гурзуф), крем. пап., сеп., 25x38 (з правого боку колонка цифр)

Човни на березі моря (Гурзуф), крем. пап., 25x38

1977

Біля столу (Аня), пап., ол., 42x30

За малюванням (Тамара), сір. пап., сеп., 50x32,5

Підготовчий рисунок до картини «Застава до зброї!», пап., сеп., 50x30

Портрет дружини (Тамара), вохр. пап., сеп., 45x35

Чоловік в окулярах (Костянтин Силін), сір. пап., сеп., 53x41

1978

Микола Шелюто 1, вохр. пап., сеп., 42x30

Микола Шелюто 2, вохр. пап., сеп., 40x30

Микола Шелюто малює, вохр. пап., ол., сеп., 42x30

Чоловік із схрещеними руками, вохр. пап., сеп., 42x29

1979

Віра Кулігіна за столом, вохр. пап., сеп., 42x29

Жіночий профіль (Ірина Шелюто), вохр. пап., сеп., 42x29

Йосип Островський, вохр. пап., сеп., 42x36

Натурниця за столом, сір. пап., ол., 42x39

Чоловіча постать, сір. пап., сеп., 40x29

Хлопець з гітарою (Арсен Захарьян), вохр. пап., вуг., 42x29

1980

Начерк жіночого портрета, вохр. пап., сеп., 42x34

1998

Жінка, що затулила обличчя рукою, пап., ол., 20x29

Начерк гіпсової голови, пап., ол., 28x20

Начерк пейзажа, пап., флом., 20x29

Хлопець, пап., сеп., 30x20
1999

Начерк гіпсової голови, пап., ол., 40x32
2000

Дерево, пап., ол., 29x20

Дерева, пап., ол., 20x29

Портрет дівчини, кар., вуг., 52x41

Портрет юнака (Павло Бондарчук), пап., вуг., 59x40

2003

Жіночий портрет (Ніна Ніконова), пап., ол., 30x42

Катерина Островершенко 1, пап., сух. пен., 60x42

Катерина Островершенко 2, к., сух. пен., 60x42

2004

Начерк пейзажа, пап., вуг., 20x29

Дерева, пап., вуг., 20x29

БЕЗ ДАТИ

Адольф Лоза, пап., ол., 19x14,5

Анатолій Черняєв, пап., ол., 19x14,5

Василь Власов, пап., ол., 19,5x14,5

Володимир Власов та В'ячеслав Токарев, пап., ол., 19,5x14,5

Володимир Межевчук, пап., ол., 19,5x 14,5

Вхід до порту, пап., флом., 26x35

В'ячеслав Токарев, пап., ол., 19,5x14,5

Ганна Челідзе, вохр. пап., вуг., 40x30

Георгій Бельцов, пап., ол., 19,5x14,5

Дві каски, вохр. пап., сеп., 29x20

Дерева, пап., ол., 20x29

Жіноча постать, сір. пап., сеп., 42x30

Зимовий пейзаж (Тимкове), пап., кол. ол., 42x30

Ірина Харитонова, пап., ол., 28x27

Колоната Воронцовського палацу, вохр. пап., сеп., 20x24

Кулемет «Максим», вохр. пап., сеп., 42x29

Ленін (начерк до картини), пап., ол., 52x41

Ленін на трибуні (начерк до картини), пап., ол., 54x42

Леонід Межерицький, вохр. пап., сеп., 45x35

Людмила Харитонова, вохр. пап., сеп., 40x28

Натюрморт з капелюхом, крем. пап., сеп., 25x38

Начерк дівчинки з альбомом (Аня), пап., ол., 29x20

Начерк жіночого портрета, пап., ол., 28x20

Начерк складок одягу, сір. пап., ол., 28x40

Олександр Шелюто, пап., ол., 29x20

Порт, пап., флом., 26x35

Портрет дружини в інтер'єрі майстерні (Тамара), пап., ол., 29x20

Промовець, пап., ол., 29x20

Серія начерків рук (підготовчі рисунки до картин):

Аркуш 1, сір. пап., вуг., 28x40

Катерина Островська, 2003

Серія начерків рук

Аркуш 2, вохр. пап., вуг., 28х27
 Аркуш 3, вохр. пап., сеп., 33х30
 Аркуш 4, вохр. пап., сеп., 28х40
 Аркуш 5, вохр. пап., сеп., 40х29
 Аркуш 6, вохр. пап., сеп., 40х25
 Аркуш 7, вохр. пап., сеп., 28х40
 Аркуш 8, вохр. пап., сеп., 28х40
 Аркуш 10, вохр. пап., сеп., 40х28
 Аркуш 11, сір. пап., вуг., 40х28
 Аркуш 12, вохр. пап., сеп., 28х40
 Аркуш 13, сір. пап., вуг., 28х29
 Аркуш 14, вохр. пап., сеп., 28х40
 Аркуш 15, вохр. пап., сеп., 32х35
 Аркуш 16, вохр. пап., сеп., 35х30
 Аркуш 17, вохр. пап., сеп., 30х35
 Аркуш 18, вохр. пап., сеп., 30х35
 Аркуш 19, сір. пап., ол., 40х28
 Аркуш 20, вохр. пап., сеп., 35х32
 Аркуш 21, сір. пап., вуг., 28х40
 Аркуш 22, сір. пап., ол., 28х30
 Складю, пап., ол., 40х30
 Складю тканини, пап., ол., 25х38
 Складю шинелі і чобіт, пап., ол., 45х30
 Солдат у шинелі, пап., ол., 28х20
 Сходи в парку, пап., ол., сеп., кульк. руч., 32х24
 Тамара Литвиненко, пап., вуг., 20х29
 Три рисунки руки, вохр. пап., ол., 25х35
 Чобіт, сір. пап., сеп., 40х28
 Чоботи, вохр. пап., сеп., 35х30
 Чоловік з борідкою і вусами, вохр. пап., ол., 38х25
 Чоловічий портрет, вохр. пап., ол., 38х25
 Шкіц натюрморта, пап., сеп., 28,5х21
 Шкіц натюрморта з білим глечиком і куллем, пап., ол., 19,5х27,5
 Шкіц натюрморта з глечиком і двома яблуками, пап., вуг., 20х19
 Шкіц натюрморта з капелюхом, пап., вуг., 20х20
 Шкіц натюрморта з квітами, пап., вуг., 20х25
 Шкіц натюрморта із заварним чайником, пап., ол., 20х29

Підготовчий рисунок до картини «Застава, до зброї!», 1977

Ганна Челідзе

Ленін
(начерх до картини)

Леонід

Начерки оголеної натури, 1956

Солдат, що лежить допілня, 1968

Солдат, що прикрив рукою очі, 1968

Начерк складок одягу

Портрет солдата, 1968

Старший офіцер, 1968

Чоловіча постать, 1979

Начерк жіночого портрета, 1980

Дочка спить (Аня), 1961

Володимир Миколайович Литвиненко

Основні дати життя і творчості

03.06.1930 – народився в м. Гадяч Полтавської обл.

1932 – родина переїхала до м. Ромни Сумської обл., де минуло дитинство майбутнього художника: навчання в школі, війна, окупація, повоєнне лихоліття. До цього місця і часу належать перші кроки у професійному становленні. У Ромни художник навідувався до середини 1980-х.

1948 – вступив до Одеського художнього училища

1951-53 – служба Радянській Армії, місце проходження служби – Ленінград

1956 – закінчив навчання в Одеському художньому училищі, викладачі з фаху – М.А. Павлюк, М.В. Кордонський, Г.З. Крижевський, дипломна робота – «Городки», знайомство з М.А. Шелюто

1958 – участь у Всесоюзній виставці живописним твором «Дерибасівська вулиця», початок виставкової діяльності – участь в обласних, республіканських виставках, виставках радянського мистецтва за кордоном

1959 – Пленер у Кобилецькій Полянці, подорож у Карпати разом з одеськими художниками Левом Межбергом та Геннадієм Малишевим

1963 – перші відвідини Будинку творчості в Седневі Чернігівської обл., поїздки тривали до початку 1980-х

1964 – вступ до Спілки художників СРСР

1968 – військові збори військовозобов'язаних запасу, створено серію рисунків про життя і побут солдат в польових таборах

1970 – нагороджений медаллю СРСР «За трудову доблесть»

1976 – творча праця в Гурзуфі (Крим)

1986 – поїздка на пленер у село Матвіївку (біля Миколаєва) з Олександром Шелюто та Володимиром Кабаченком

1989 – початок пленерних виїздів до села Тимкового Кодимського р-ну Одеської обл.

1990 - виставка в м. Реджіо-Еміліо (Італія) спільно з В. Понікаровим та А.Горбенком

1990-ті - подорожі до Італії (Генуя, Флоренція), Франції (Париж, Ніцца), Канади (Монреаль, Клейнбург), США (Сан-Франциско, Цінцінат, Сент-Пітерсберг), Греції (Афіни)

1991-96 – участь в аукціонах Drouot, Arcole (Франція)

1993, 1994 – персональні виставки в Торонто (Канада)

1995 – персональна виставка в галереї Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова

1997-2003 – участь у виставках українського живопису в Греції (Афіни)

1998 – участь у виставці українського живопису в Лондоні (Велика Британія)

1999 – персональна виставка в галереї «Белая луна» (Одеса)

2004 – перемога в муніципальному конкурсі «Твої імена, Одесо!»

2004 – присвоєно почесне звання «Заслужений художник України»

2009 – персональна виставка в галереї «NT-art» (Одеса)

01.05.2011 - помер в Одесі, похований на Другому християнському цвинтарі.

Родина художника

З бабусею (1932 рік)

Біля училища, 1954 рік

З матір'ю (30 і років)

З Альбіном Гавдзиским

З дружиною Тамарою

На зборах спілки художників

На відкритті персональної виставки в галереї «NT-art»

З Михайлом Андрійовичем Шелуго

Володимир Литвиненко (60-і роки)

Біля мольберту. (90-і роки)

